

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Historický ústav

**MECHANISMUS A REALIZACE PROCESU VOLEB DO
NÁRODNÍCH VÝBORŮ V OKRESE MLADÁ BOLESLAV
(SROVNÁNÍ LET 1954 A 1957)**

Diplomová práce

Autor: Bc. Hana Čežíková

Studijní program: B7105 Historické vědy

Studijní obor: Historie

Vedoucí práce: PhDr. Bc. Tomáš Hradecký, PhD.

Hradec Králové

2018

Zadání diplomové práce

Autor: Bc. Hana Čežíková

Studium: F16NP0012

Studijní program: N7105 Historické vědy

Studijní obor: Historie

Název diplomové práce: **Mechanismus a realizace procesu voleb do národních výborů v okrese Mladá Boleslav (srovnání let 1954 a 1957)**

Název diplomové práce AJ: The Mechanism and Implementation of the Electoral Process into the National Committees in the Mladá Boleslav District (comparison of the year 1954 and 1957)

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce se bude zabývat přípravou a realizací procesu voleb do národních výborů v mladoboleslavském okrese v letech 1954 a 1957 za pomoci primární pramenné analýzy a kritické komparace specifických dokumentů k volebnímu fenoménu reality postalinského Československa. Metody zpracování: komparativní statistická a kritická metoda v oblasti správních a politických dějin.

Prameny SOKA Mladá Boleslav, fond Okresní národní výbor Mladá Boleslav SOKA Mladá Boleslav, fond KSČ okresní výbor Mladá Boleslav Literatura HLEDÍKOVÁ, Zdeňka - JANÁK, Jan - DOBEŠ, Jan, Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost, Praha 2011. HRADECKÝ, Tomáš, Mechanismus přípravy voleb do národních výborů v 50. letech na příkladu Ústeckého kraje (srovnání let 1954 a 1957), České, slovenské a československé dějiny IX, Hradec Králové 2014, s. 89-112. CHOVANEC, Jaroslav, Systém socialistické demokracie a volby v ČSSR, Praha 1986. CHYTILEK, Roman ŠEDO, Jakub (edd.), Volební systémy, Brno 2002. VILÍMEK, Tomáš, "Všichni komunisté do ureň!": Volby v Československu v letech 1971 až 1989 jako společenský, politický a státněbezpečnostní fenomén, Praha 2016.

Garantující pracoviště: Historický ústav,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Oponent: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 18.12.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala (pod vedením vedoucího diplomové práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne .....

Podpis .....

Anotace

ČEŽÍKOVÁ, Hana. *Mechanismus a realizace procesu voleb do národních výborů v okrese Mladá Boleslav (srovnání let 1954 a 1957)*. Hradec Králové: Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2018. 77 s. Diplomová práce.

Práce se zabývá přípravou a realizací procesu voleb do národních výborů v mladoboleslavském okrese v letech 1954 a 1957. Nejprve se zabývá vznikem a vývojem národních výborů a jejich právním zakotvením. Nejširší část práce je zaměřena na popsání agitačních a organizačních kroků v přípravě voleb, kde za pomoci primární pramenné analýzy sleduje jejich realizaci v okrese Mladá Boleslav v roce 1954 a 1957. Cílem práce je komparace realizačního procesu volebních příprav s poukázáním na rozdíly a shody mezi nimi.

Klíčová slova: národní výbory, volby, okres, Mladá Boleslav, 1954, 1957

Annotation

ČEŽÍKOVÁ, Hana. *The Mechanism and Implementation of the Electoral Process into the National Committees in the Mladá Boleslav District (comparison of the year 1954 and 1957)*. Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2018. 77 pp. Master's Thesis.

This thesis deals with the preparation and realisation of the electoral process into the National Committees in the Mladá Boleslav District in the years 1954 and 1957. At first, it shows the genesis and development of national committees and their juridical basis. The most extensive chapter is focused on the organizational and agitational steps in the preparation of the elections with the support of analysis of the primary sources follows the realisations in the Mladá Boleslav District in the years 1954 and 1957. The aim of the theses is the comparison of the realisation process of the electoral preparations with the reference to the divergences and accords.

Keywords: National Committees, Election, District, Mladá Boleslav District

Poděkování

Poděkování patří především vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Bc. Tomáši Hradeckému, Ph.D. za odborné vedení, vstřícný přístup a cenné rady. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Státního okresního archivu v Mladé Boleslavi za pomoc při vyhledávání archivních dokumentů.

OBSAH

Poděkování	6
Obsah	7
Úvod	1
1. Vývoj národních výborů od roku 1945 do roku 1990	4
1.1. Typy národních výborů	10
1.2. Struktura a kompetence ONV	11
1.3. Vývoj ONV Mladá Boleslav	12
2. Volby v roce 1954	13
2.1. Předvolební přípravy	13
2.1.1. Agitace	13
2.1.2. Diskuze	16
2.1.3. Komise	17
2.1.4. Seznamy voličů	21
2.1.5. Obvody	22
2.1.6. Okrsky	24
2.1.7. Akční program	25
2.1.8. Kandidáti	27
2.1.9. Návrh na složení budoucích orgánů NV	31
2.2. Den voleb	31
2.2.1. Předvolební akce	31
2.2.2. Průběh volebního dne	32
2.2.3. Po volbách	34
3. Volby v roce 1957	35
3.1. Předvolební přípravy	35
3.1.1. Agitace	35
3.1.2. Besedy s voliči	36
3.1.3. Komise	38
3.1.4. Seznamy voličů	39
3.1.5. Obvody	40
3.1.6. Programový plán	40
3.1.7. Kandidáti	43
3.2. Den voleb	46

4. Srovnání voleb do NV v letech 1954 a 1957	47
4.1. Obsahová analýza archivních pramenů	47
4.2. Rozdíly v organizaci přípravy voleb	49
4.3. Rozdíly ve výsledcích voleb	51
Závěr	53
Seznam pramenů a literatury	56
Seznam příloh	57

ÚVOD

Tato diplomová práce se zabývá mechanismem procesu voleb do národních výborů v letech 1954 a 1957. Volby do NV v roce 1954 byly prvními po vydání zákonů o národních výborech, kterým byl ustaven právní základ pro procesy a mechanismus voleb. Další volby proběhly v roce 1957, přičemž volební proces voleb nebyl oproti roku 1954 zásadně pozměněn. Takto se nabízí možnost relevantního srovnání obou předvolebních období.

Téma voleb do národních výborů jsem si vybrala z několika důvodů. Obdobné práce byly zatím vypracovány pouze pro Ústecký kraj¹ a Pardubice.² Považuji proto za přínosné orientovat obsah své diplomové práce na procesy voleb do národních výborů v okrese, který se nachází v blízkosti Prahy. Prozkoumání tohoto tématu, tak jak jsem jej provedla, umožňuje hlubší studium dějin správy v dotčeném regionu.

Cílem mé diplomové práce je popsat mechanismy předvolebního procesu pro rok 1954 a 1957 v okrese Mladá Boleslav a tyto dva roky porovnat. Na základě srovnání příprav a mechanismu voleb chci poukázat na jejich podobnosti a odlišnosti. V roce 1954 se konaly prvně volby podle nových zákonů, čímž se nabízí předpoklad jejich pečlivé přípravy. Vycházím z toho, že o tři roky později je tak možné se zaměřit na oblasti, ve kterých se při předchozích volbách vyskytly větší či menší obtíže.

Práce je členěna do čtyř tematických celků, přičemž můj stěžejní výzkum je popsán ve druhém a třetím celku. Oba jsou si zpracováním podobné, jejich cílem je provést analýzu mechanismu přípravy a realizace volebního procesu v dílčích letech 1954 a 1957. K jejich zpracování je použita přímá metoda analýzy dostupných pramenů, které jsou původní a z většiny nebyly nikdy využity k historické práci. Nejprve sleduji přípravu voleb z hlediska agitační práce, vypracování seznamů voličů, stanovování seznamů okrsků a v neposlední řadě výběr a schvalování kandidátů. K vypracování analýzy je použito chronologické seřazení výsledků analýzy archivních dokumentů. Důležitou součástí metodologie je důkladná vnitřní i vnější komparace dat, získaných při pramenné heuristice. Při práci se specifickou pramennou základnou je nezbytná verifikace

---

¹ Tomáš HRADECKÝ, *Mechanismus přípravy voleb do národních výborů v 50. letech na příkladu Ústeckého kraje (srovnání let 1954 a 1957)*, České, slovenské a československé dějiny IX, Hradec Králové 2014, s. 89–112.

² Monika KABEŠOVÁ, *Mechanismus a realizace voleb do systému národních výborů v Pardubicích (srovnání let 1954 a 1957)*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015.

uvedených údajů, které se na mnoha místech od sebe liší nebo jsou dostupné jen částečně. Je tak nejprve ověřována struktura fungování ONV v mladoboleslavském okrese a následně popsány procesy předcházející samotnému volebnímu dni. Samotná komparace dvou časových linií přípravy voleb umožňuje jejich srovnání v čase a stanovení vývojové tendence zkoumaného fenoménu. Toto zpracování je zvoleno z důvodu porozumění složitému mechanismu přípravy voleb, které umožňuje stanovení cílů a kritérií komparace obou zkoumaných let. V poslední kapitole jsou tedy zjištěné informace postaveny vedle sebe s porovnáním jejich odlišností a podobností. Výsledkem diplomového výzkumu je pak kompletní vývojová analýza dvou volebních let, stejně jako vlastní participace správních a politických orgánů na jejich realizaci. Komparativní přístup umožní v závěru syntetizaci tématu do celkového přehledu vývoje volebního procesu v letech 1954–1957 v regionu Mladoboleslavska, který bude možné dále rozvíjet a přispět k meziregionální komparatistice s dalšími kraji a okresy ČSR v 50. letech 20. století.

Pramenná základna a literatura

Tato diplomová práce je založena zejména na studiu archivních dokumentů, uložených ve Státním okresním archivu Mladá Boleslav. Pro úvodní kapitolu týkající se obecně vývoje národních výborů užívám monografii Zdeňky Hledíkové, Jana Janáka a Jana Dobeše *Dějiny správy v českých zemích*, kterou považuji za systematicky zpracovanou a stěžejní pro studium dějin správy. Pro vypracování dílčí kapitoly o vývoji mladoboleslavského okresního národního výboru čerpám zejména z úvodního textu k inventáři fondu ONV MB, který vychází z obsažených archivních dokumentů. Volby v padesátých letech nejsou často zkoumaným tématem, v literatuře se objevují spíše okrajově. Pro pochopení principu fungování Národní fronty považuji za vhodné využít monografii Karla Kaplana *Národní fronta 1948–1960*.³ Tématu souvisejícím s volbami po roce 1945 se věnoval na příklad slovenský historik Stanislav Sikora⁴. Fungování státního aparátu osvětluje taktéž článek Matěje Bílého „*Jestli jsi to myslel upřímně,*

---

³ Karel KAPLAN, *Národní fronta 1948–1960*, Praha 2012.

⁴ Stanislav SIKORA, *Rekonštrukcia orgánov územnej správy na Slovensku podľa výsledkov parlamentných volieb roku 1946*, in: *Prvé povojnové voľby v strednej a juhovýchodnej Európe*, edd. M. Barnovský – E. Ivaničková, Bratislava 1998, s. 100–110.

*půjdeš dělat, co strana potřebuje*⁵, který je zaměřen na vybrané okresní a krajské tajemníky KSČ, kteří svou funkci zastávali mezi lety 1953 a 1956. Pro studium voleb v pozdějším období sedmdesátých a osmdesátých let doporučuji monografii Tomáše Vilímka *„Všichni komunisté do uren!”*⁶

Stěžejní část práce, analýza roku 1954 a 1957, se, jak již bylo uvedeno, nachází v druhé a třetí kapitole. Pro jejich vypracování se hlavními staly dva fondy – fond Okresního výboru KSČ Mladá Boleslav⁷ a fond Okresního národního výboru Mladá Boleslav⁸. Základem pro studium tématu se pro oba zkoumané roky staly zápisy ze schůzí byra a pléna OV KSČ, jejichž členové samozřejmě neřešili pouze volební záležitosti. Z mé strany bylo třeba veškeré zápisy projít a vybrat pouze ty, které se týkaly zvoleného tématu. Nejvíce užitečných informací jsem našla zejména v diskuzích o projednávaných záležitostech. Fond bohužel nedisponuje pokyny či oběžníky, které jsou při jednáních často zmiňovány.

Doplnění či ověření zjištěných informací a dokreslení příprav voleb poskytuje druhý jmenovaný fond – ONV MB. Mimo zápisy ze schůzí rady se právě v tomto fondu nacházejí na příklad *Volební pokyny*, které zasílal ONV všem místním národním výborům, přehledy obvodů či zápisy o sčítání hlasů. Dalšími zásadními prameny z fondu ONV MB pro studium volebního tématu se staly programové plány. Díky jejich zachování pro oba zkoumané roky je umožněno hlubší pochopení a dokreslení situace v okrese před volbami.

---

⁵ Matěj BÍLÝ, „*Jestli jsi to myslel upřímně, půjdeš dělat, co strana potřebuje*“, *Stabilizace regionálních elit KSČ v letech 1953–1956 ve vybraných krajích a okresech*, Paměť a dějiny, roč. 11, č. 4, 2016, s. 39–54.

⁶ Tomáš VILÍMEK, *Všichni komunisté do uren!: volby v Československu v letech 1971–1989 jako společenský, politický a státněbezpečnostní fenomén*, Praha 2016.

⁷ Dále pouze OV KSČ MB.

⁸ Dále pouze ONV MB.

1. VÝVOJ NÁRODNÍCH VÝBORŮ OD ROKU 1945 DO ROKU 1990

Že nebude možné obnovit předválečné Československo v naprosto stejné podobě bylo politické reprezentaci jasné již během války.⁹ Nová vláda, jmenovaná 4. dubna 1945, představila o den později tzv. Košický vládní program. Tento státoprávní dokument potvrzoval platnost ústavy z roku 1920, která ovšem prošla změnami díky vydávání dekretů prezidenta republiky. Tématu volebního se přímo dotýkalo na příklad snížení aktivního i pasivního volebního práva. Navíc bylo volební právo omezeno jen na české a slovenské občany nebo občany jiné slovanské národnosti. Důležitým pro téma voleb byl také zákaz obnovy některých politických stran.¹⁰ V roce 1946 měli aktivní volební právo občané starší 18 let české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti. Zvoleno bylo Ústavodárné národní shromáždění, které, jak z jeho názvu vyplývá, mělo za úkol vypracovat novou ústavu.¹¹ Tyto práce po dlouhých jednáních a častých neshodách „usnadnily“ únorové události v roce 1948, a tak byla 9. května přijata ústava nová. Zákonodárnou moc ve státě vykonávalo jednokomorové třisetčlenné Národní shromáždění, které mj. volilo prezidenta.¹² V dalších letech byla ústava několikrát novelizována, tématu voleb se konkrétně týkaly novely národních výborů a voleb do nich.¹³

Národní výbory nebyly novinkou, s jejich fungováním bylo počítáno již za války. Londýnská exilová vláda je ale považovala pouze za přechodné instituce, oproti tomu komunisté a sociální demokraté v Moskvě brali národní výbory za trvalý základ republikové struktury. V ústavním dekretu 18/1944 Úředního věstníku československého byly tyto místní, okresní a zemské národní výbory, ustavené jako orgány veřejné správy, stále označeny jako „prozatímní“. V návaznosti na tento dekret bylo další rok v květnu vydáno vládní nařízení č. 4/1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů, které ukládá co nejrychlejší obnovení národních výborů jako orgánů veřejné správy.¹⁴ Zde byla

---

⁹ Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK – Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 421.

¹⁰ Zakázány byly politické strany jako na příklad Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu a Hlinkova slovenská ľudová strana. Vyhlášení zákazu těchto stran bylo uvedeno přímo v Košickém vládním programu a označeny za ty, které napomáhaly šíření fašismu.

¹¹ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 423.

¹² *Tamtéž*, s. 424.

¹³ *Tamtéž*, s. 425.

¹⁴ *Tamtéž*, s. 443.

potvrzena jejich struktura, tedy místní, okresní a zemské NV.¹⁵ Volby, které teoreticky měly proběhnout, se ale nekonaly a jednotliví členové byli do svých funkcí veřejně odhlasováni na shromážděních občanů.¹⁶ Národní výbory byly ke konci války nazývané také jako „revoluční“ a vznikaly jakousi živelnou cestou, jelikož některé byly založeny ještě v ilegality, zatímco jiné vznikly až po skončení války. Stejně tak se často lišil rozsah jejich činnosti. Zastoupení členů politických stran bylo na počátku paritní – tedy každá strana měla stejný počet zástupců v národním výboru (samozřejmě strany musely být součástí Národní fronty).¹⁷

Vnitřní uspořádání jednotlivých výborů bylo vytyčeno dvěma dokumenty, kterými byl *Prozatímní organizační řád zemských a okresních národních výborů* z ledna 1946 a *Prozatímní organizační řád místních národních výborů* ze září 1947. Jejich složení, pravomoci, hospodaření a vedení však bylo ustanoveno již dříve směrnicí ministerstva, a to 19. května 1945.¹⁸

Jednotlivé složky každého národního výboru byly následující – základním voleným sborem bylo plénum, kterému další orgány národního výboru formálně odpovídaly. Plénum volilo další orgány, zejména radu, která měla za úkol vykonávat rozhodnutí pléna mezi jeho jednotlivými zasedáními. Členové rady se zároveň stali referenty, kteří v čele jednotlivých referátů zodpovídali za jejich činnost.¹⁹ Po roce 1949 čítaly národní výbory 11 referátů a na začátku 50. let došlo k drobnějším změnám v jejich struktuře.²⁰ Přitom za každý referát zodpovídal a zastřešoval ho jeho přednosta.²¹ Vedoucí, který byl v čele celého národního výboru, byl právě často jedním z referentů. Další složkou se staly komise, které byly voleny plénem a sloužily jako poradní orgány rady. Ne všechny byly rovnocenné a některé dokonce nebyly národnímu výboru přímo podřízeny. To však neznamenalo, že jednaly jen samy za sebe, tyto orgány spolu stále spolupracovaly. Zajímavé je, že členem komise se mohl stát i člověk stojící mimo národní výbor.²²

---

¹⁵ Státní okresní archiv Mladá Boleslav (dále SOkA MB), fond (dále f.) Okresní národní výbor Mladá Boleslav (dále ONV MB), *Inventář*, s. 15.

¹⁶ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 443.

¹⁷ *Tamtéž*, s. 444.

¹⁸ *Tamtéž*, s. 444.

¹⁹ *Tamtéž*, s. 444.

²⁰ *Tamtéž*, s. 448.

²¹ Někdy označován jako úřednický referent.

²² *Tamtéž*, s. 444–445.

Působnost národních výborů byla poměrně široká, což bylo nejspíš dáno i tím, že přebíraly agendu po původních orgánech obecní správy. V poválečné době byly národní výbory velmi důležité zejména v otázkách konfiskace majetku, soustředování lidí odcházejících do transportu, a také na příklad při stanovování přidělů půdy. Ani později po skončení války neupadala jejich důležitost, jelikož pomáhaly realizovat mnohé reformy.²³

Poměrně zásadní změna nastala v podřízenosti jednotlivých národních výborů. Zatímco v době předválečné platily zásady samosprávy tak, že jednotlivé orgány nebyly sobě podřízené, po druhé světové válce byly všechny pod dohledem ministerstva vnitra, a navíc nižší národní výbory podléhaly těm vyšším. Tím tedy byla hlavní zásada, že jednotlivé složky si nejsou nadřazeny, porušena – ale už od počátku.²⁴

První „volby“ do okresních a zemských národních výborů, které probíhaly během září a října 1945, byly tzv. delegační.²⁵ V květnu následujícího roku se již konaly volby do Národního shromáždění, tzv. řádné, dle kterých se pozměnilo i zastoupení politických stran v národních výborech.²⁶ Není jistě překvapením, že procentuálně velmi převládali komunisté, a to jak v místních, tak i okresních a zemských národních výborech. Početní převaha KSČ se promítla také ve vedoucích funkcích jednotlivých výborů.²⁷

Po únorových událostech roku 1948 byly v národních výborech, stejně tak jako jinde, prováděny personální čistky. Tyto čistky se odvíjely od konání a smýšlení akčních výborů Národní fronty, respektive jejich členů. Akční výbory měly přitom zastávat a vykonávat vůli lidu. Takto byli tedy z národních výborů někteří členové donuceni odejít, doplňování uprázdněných pozic zajišťovaly opět akční výbory. Tyto změny byly právně ukotveny až po jejich provedení, a to zákonem 213/1948 Sb. o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů.²⁸

Nová ústava z května 1948 ustavuje národní výbory definitivně jako „vykonavatele státní moci v obcích, okresech a krajích“.²⁹ Samospráva byla tedy fakticky zlikvidována.

---

²³ *Tamtéž*, s. 445.

²⁴ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 445.

²⁵ *Tamtéž*, s. 444.

²⁶ Dle vládního nařízení 120/1946 Sb.

²⁷ *Tamtéž*, s. 446.

²⁸ *Tamtéž*, s. 446.

²⁹ *Tamtéž*, s. 446.

Obce se staly nejnižšími správními jednotkami s tím, že národní výbory nyní přebíraly spousta jejich kompetencí.³⁰ Od počátku roku 1949 začal platit zákon 280/1948 Sb., který reformoval a reorganizoval národní výbory. Asi nejpodstatnější změnou bylo zavedení krajských národních výborů, a zároveň zrušení národních výborů zemských. Této „novince“ odpovídalo zavedení 19 krajů (13 v Čechách), přičemž každý z nich měl zaujímat přibližně 5000 km² a zahrnovat 500 tisíc obyvatel. Vzhledem k této změně bylo třeba poupravit některé dosavadní okresy, jiné například úplně nově vytvořit či naopak zrušit.³¹

Vnitřní organizace národních výborů zůstala v podstatě stejná – výkonným orgánem byla rada, která uskutečňovala rozhodnutí pléna. Rada se skládala z předsedy, zástupců předsedy a dalších členů – referentů. Předseda národního výboru vystupoval zejména jako reprezentant moci národních výborů navenek. Referenti byli voleni a podléhali vlastně dvojí kontrole – plénem a radou, ale zároveň vyššímu úřadu (např. ONV pod KNV).³²

V roce 1949 došlo k poměrně velkému rozšíření působnosti národních výborů, ta se ale později, během 50. let, začala postupně snižovat, což bylo způsobeno vznikem orgánů, které si agendy postupně přebíraly. Dalším důvodem redukce kompetencí byla na příklad likvidace soukromého podnikání, kdy tedy již nebylo potřeba udržovat agendu, povolovat a rušit jednotlivé živnosti.³³ Některé instituce však byly naopak k národním výborům přidělovány a posléze splynuly s agendami konkrétních referátů.³⁴

V organizaci národních výborů přineslo změnu nové územní rozdělení okresů, s nímž byla spojena úprava, respektive rozšíření jejich kompetencí, které se postupem doby dále zvyšovalo.³⁵

První kritiky národních výborů, i když jen mírné, zaznívaly zejména po roce 1953 po smrti J. V. Stalina. Ústavním zákonem 81/1953 Sb. začala národní výbory řídit vláda místo ministerstva vnitra. Na národní výbory přesto nadále chodily z MV instrukce, které ovšem měly metodický charakter a nevyjadřovaly ze strany MV přímé řízení. Mimo jiné

---

³⁰ *Tamtéž*, s. 447.

³¹ *Tamtéž*, s. 447.

³² Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 447.

³³ *Tamtéž*, s. 448–449.

³⁴ *Tamtéž*, s. 449.

³⁵ SOKA MB, f. ONV MB, *Inventář*, s. 17–18.

se ukázala potřeba zvýšit jejich důvěryhodnost. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto, že se uskuteční první řádné volby, jelikož se do té doby od samotného vzniku národních výborů (od roku 1945) nekonaly ani jedny. V návaznosti na uskutečnění voleb byly schváleny nové zákony – ústavní zákon o národních výborech³⁶ a zákon o volbách do národních výborů,³⁷ na které posléze navázalo vládní nařízení, které znamenalo jen několik, ne příliš zásadních, změn. Jednou ze změn bylo rozdělení místních národních výborů – nyní tedy existovaly místní národní výbory a městské národní výbory, které působily v krajských sídlech.³⁸ Vládním nařízením ze 7. května 1954 byl mimo jiné stanoven počet členů národních výborů, kdy bylo v okresech do 35 tisíc obyvatel voleno 35 členů a v největších okresech mohl ONV sestávat až ze 60 členů.³⁹

Větší změna nastala uvnitř národních výborů – byly zrušeny referáty a místo nich začaly fungovat odbory či správy v čele s úředníkem namísto člena rady. V radě tedy nezasedali referenti. Tím se rada stala orgánem všeobecným, kde k rozhodování docházeli členové kolektivně.⁴⁰

V návaznosti na události v roce 1956, kdy byly odhaleny praktiky tvrdého stalinismu, bylo třeba učinit určité změny. Obecně se projevovala snaha o decentralizaci, v souvislosti s národními výbory to tedy v praxi znamenalo ponechání dosavadních pravomocí, které se doposud přesouvaly právě do centra, v rukou národních výborů. Větší důležitost měla náležet místním a okresním národním výborům, přičemž krajské měly být spíše řídicím orgánem.⁴¹

Před volbami v roce 1957 proběhla novelizace zákonů, která upravovala počty členů, kdy na krajské a okresní úrovni byl počet kandidátů snížen, a naopak zvýšen byl v místních národních výborech.⁴²

Plánovaná decentralizace státní správy zůstala pouze na krajské úrovni, k ní se navíc přidaly problémy v oblasti hospodářství. Navzdory těmto skutečnostem byl režim na konci padesátých let označován jeho představiteli jako socialistický, připravený

---

³⁶ Ústavní zákon č.12/1954 Sb., o národních výborech.

³⁷ Zákon č.14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

³⁸ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 449.

³⁹ SOKA MB, f. ONV MB, *Inventář*, s. 19.

⁴⁰ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 450.

⁴¹ *Tamtéž*, s. 450.

⁴² *Tamtéž*, s. 450.

k přechodu ke komunistické společnosti. Nové formy plánování a organizace hospodářských odvětví měla odrážet reforma státní správy.⁴³ Přípravy na reformu započaly na konci padesátých let, dokončena byla v roce 1960.⁴⁴ Takto bylo zrušeno dosavadních 19 krajů a 306 okresů a místo nich vzniklo okresů 108 v celkem 10 krajích. Kromě nové ústavy, která obsahovala ustanovení vedoucí úlohy KSČ, prošly změnou mimo jiné i národní výbory – zákonem 65/1960 Sb. se dále rozšířila jejich působnost, a to zejména v „*hospodářství, místních potřebách a stavebnictví*“.⁴⁵ Volební období bylo ze tří let prodlouženo na roky čtyři, plénum se stalo hlavním orgánem a rada měla fungovat spíše jako výkonný orgán. Výraznější změna nastala u komisí, které byly doposud zejména kontrolním orgánem – nyní zastávaly výkonnou funkci, ale stále podléhaly radě nebo plénu. Přes snahu o změny a přiblížení se k občanům v souvislosti s událostmi v šedesátých letech se stále více ozývala kritika fungování národních výborů, jejich organizace. Nespokojenost byla spojena zejména s decentralizací, a proto bylo v roce 1966 na XIII. sjezdu KSČ rozhodnuto o potřebě změny.

Tímto začaly přípravy na novém zákonu o národních výborech.⁴⁶ Ve snaze umožnit obyvatelům více se zapojit do veřejného rozhodování poskytl zákon možnost předkládat některé z posuzovaných problémů občanům. Obdobnou pravomoc, totiž svolávat konference nižších stupňů národních výborů, dostaly KNV a ONV. Další změnou se stalo rozdělení městských národních výborů podle velikosti nebo významu. Takto získalo Brno, Plzeň či Ostrava zvláštní postavení. Následovaly další novely tohoto zákona, které byly především organizační.⁴⁷

V sedmdesátých letech bylo volební období do národních výborů prodlouženo na pět let. Hlavním orgánem zůstávalo plénum, výkonným rada, které byly podřízeny další orgány, včetně komisí a odborů. Mimo jiné byly přesněji stanoveny kompetence komisí, které se měly zaměřit více na kontrolu organizací podléhajících národnímu výboru. Celkově byly tedy kompetence národních výborů a jejich jednotlivých částí přesněji stanoveny a jejich působnost se značně rozšířila.⁴⁸ Následným vývojem po srpnu 1968

---

⁴³ *Tamtéž*, s. 450.

⁴⁴ Zákon č. 36/1960 Sb. o územním členění státu.

⁴⁵ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 451.

⁴⁶ Zákon č. 69/1967 Sb.

⁴⁷ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 450–451.

⁴⁸ *Tamtéž*, s. 452.

byly však veškeré snahy o zavedení větší samosprávy přerušeny. Během normalizace se opět navracela centralizace, do úplného zrušení v roce 1990 byl zákon č. 69 z roku 1967 ještě několikrát novelizován, nebyly to ale změny rozsáhlé, věnovaly se spíše oblastem působnosti národních výborů.⁴⁹ Jak již bylo řečeno, roku 1990 byly národní výbory všech stupňů zrušeny, jejich kompetence postupně přecházely na okresní a obecní úřady.⁵⁰

1.1. Typy národních výborů

Místní národní výbory⁵¹ měly na starosti kulturní zařízení, mateřské a základní školství (tedy devítileté školy), staraly se o místní komunikace, evidovaly obyvatelstvo, řešily ochranu lesů a půdy, řídily rostlinnou i živočišnou výrobu a v neposlední řadě měly na starosti bytové hospodářství. Měly slovo ve jmenování či odvolávání pracovníků organizací, které jim nebyly přímo podřízené.⁵²

Městské národní výbory⁵³ měly prakticky stejné kompetence jako MNV, jen jim přibýly další, jako na příklad oblastní plánování. Veškeré MěNV byly rozděleny do tří skupin a výsadní postavení náleželo výborům v Praze, Brně, Ostravě a v Plzni.⁵⁴

Okresní národní výbory⁵⁵ se mimo dohlížení na činnost MNV a MěNV či řízení okresních institucí (okresní správu silnic, školy, zařízení sociálního zabezpečení, hospodářské organizace) účastnily plánování, regulace pracovní síly a rozhodování o investicích do služeb či staveb.⁵⁶

Krajské národní výbory⁵⁷ měly velké kompetence v oblasti investic, v rámci kraje rozhodovaly o hospodářství, kultuře, zdravotnictví a sociální sféře, ale také o školství, kulturních zařízeních a organizacích, které působily ve vícero okresech či v celém kraji.⁵⁸

---

⁴⁹ *Tamtéž*, s. 454–455.

⁵⁰ *Tamtéž*, s. 481.

⁵¹ Dále MNV.

⁵² Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 453.

⁵³ Dále MěNV.

⁵⁴ *Tamtéž*, s. 454.

⁵⁵ Dále ONV.

⁵⁶ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 454.

⁵⁷ Dále KNV.

⁵⁸ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 454.

1.2.Struktura a kompetence ONV

Nejvyšším orgánem národního výboru bylo plenární zasedání. Mělo zasedat šestkrát za rok, přičemž jeho úkoly sestávaly z volení předsedy, náměstků, tajemníka a rady, dále volilo komise, schvalovalo nařízení rady a plán hospodářského vývoje v okrese.⁵⁹ Plénium mohlo také zrušit rozhodnutí rady či komisi a výše stálo už jen plenární zasedání vyššího stupně národního výboru či vláda.⁶⁰

Rada ONV byla volena ze středu konkrétního národního výboru, kdy neměla početně přesáhnout jednu třetinu jeho členů. Jejím úkolem bylo zajišťování plnění úkolů ONV ve všech sférách, přičemž mohla zrušit rozhodnutí odboru či komise. Radu svolával a řídil předseda národního výboru.⁶¹

Předseda zastupoval národní výbor navenek a stál v jeho čele. Mohl být zastoupen tajemníkem či náměstkem, přičemž všechny tyto funkce byly voleny členy rady ze svých vlastních řad.⁶²

Součástí národního výboru byly také tzv. referáty v čele s referenty, podřízené plénu a radě.⁶³ Nejprve nebyly referáty a jejich složení přesně určeny, až od roku 1949 bylo ustaveno, že každý národní výbor bude mít 11 referátů.⁶⁴

Po válce se činnost národních výborů neorientovala jen na obvyklou správu. Podílely se na příklad na zajišťování majetku nepřátel a zrádců či provádění pozemkové reformy. Postupem času měly okresní národní výbory v kompetenci mimo jiné péči o mládež, Národní bezpečnost, ale také správu financí, která na ně přešla roku 1948.⁶⁵ V roce 1954 byl zrušen referentský systém a zavedeny byly odbory, které se zabíraly otázkami ohledně hospodářství, školství a kultury, obchodu, zemědělství, finančních záležitostí a dalších. Samostatným orgánem rady se stal tzv. všeobecný odbor rady ONV. Jako poradní orgány dále působily komise, jejichž členové byli voleni na zasedání ONV z vlastních řad. V roce 1958 se oddělily ty odbory, které přímo plnily rozhodnutí rady ONV.⁶⁶ Rozdělení odborů se postupem doby měnilo. Největší změny pro strukturu ONV

---

⁵⁹ SOKA MB, f. ONV MB, *Inventář*, s. 19.

⁶⁰ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 454.

⁶¹ SOKA MB, f. ONV MB, *Inventář*, s. 16–19.

⁶² *Tamtéž*, s. 16.

⁶³ *Tamtéž*, s. 16–19.

⁶⁴ Referát pro všeobecné vnitřní věci, plánovací, bezpečnostní, pro školství, osvětu a tělesnou výchovu, práce a sociální péče, zdravotní, finanční, hospodářský, zemědělský, pro vnitřní obchod, technický.

⁶⁵ SOKA MB, f. ONV MB, *Inventář*, s. 17.

⁶⁶ *Tamtéž*, s. 20.

znamenal až slučování obcí zejména v 80. letech, kdy vznikaly tzv. „střediskové obce“, jejichž národní výbory měly rozšířené pravomoci.⁶⁷

1.3. Vývoj ONV Mladá Boleslav

Dne 5. března 1945 zahájil svou činnost mladoboleslavský Revoluční národní výbor (jako výbor okresní), jehož první oficiální zasedání proběhlo 11. 5. 1945 schůzí v budově berní správy, kde byl od Němců převzat okresní úřad. Prvním předsedou se stal Jaroslav Pluhař.⁶⁸ Původně v ONV zasedalo 30 členů a probíhalo jednání o vyslání členů z Mnichovohradištska, ke kterému nakonec nedošlo, jelikož Mnichovo Hradiště usilovalo o obnovení svého okresu.⁶⁹ Činnost ONV se postupně rozšiřovala a vznikaly další referáty. Na základě parity byl 25. června 1945 sestaven národní výbor nový, přičemž každá povolená politická strana spolu s ROH měla mít 6 členů. Po volbách v roce 1946 sestával ONV z 32 členů, kdy v čele setrval stále J. Pluhař. Po únoru 1948 došlo i v mladoboleslavském ONV k personálním čistkám. Rozšíření působnosti národních výborů se v roce 1949 dotklo pochopitelně i ONV v Mladé Boleslavi, a to zejména ve vnitřním uspořádání – plenárnímu zasedání byla podřízena rada, předseda s náměstkou, referenti a komise. Novým předsedou se stal Otakar Schmidt. Během let 1950–1953 probíhaly úpravy spíše ve vnitřním uspořádání, kdy se měnily kompetence či alespoň názvy jednotlivých referátů, vznikaly další komise. Podstatné změny přinesl rok 1954, kdy byly zákony 12 a 13/1954 Sb. referáty zrušeny a nahrazeny dvanácti odbory, které podléhaly předsedovi, prvnímu, nebo druhému náměstkovi. V roce 1958 se odbory dělily na tzv. odvětvové. Další větší úpravu působnosti pro ONV znamenal rok 1960, a to v souvislosti s novým územním uspořádáním.⁷⁰ V roce 1964 bylo zvoleno 81 poslanců ONV s patnáctičlennou radou. Nadále probíhaly menší změny v názvech a působnosti odborů, a také změny v čele ONV a jeho personálním obsazení. Posledním předsedou ONV byl Vítězslav Zajíček, zvolený v roce 1981. Spolu s tajemníkem i oběma náměstkou zůstávali ve funkcích do roku 1989–1990, kdy postupně rezignovali.⁷¹

---

⁶⁷ *Tamtéž*, s. 21.

⁶⁸ *Tamtéž*, s. 23.

⁶⁹ *Tamtéž*, s. 25.

⁷⁰ Konkrétně byl okres Mladá Boleslav sloučen s okresem Mnichovo Hradiště.

⁷¹ SOKA MB, f. ONV MB, *Inventář*, s. 25–35.

2. VOLBY V ROCE 1954

V roce 1954 se konaly první volby do národních výborů všech stupňů dle nového volebního zákona. Volební den, pro všechny stupně stejný, byl v roce 1954 stanoven na neděli 16. května, přičemž mu předcházely poměrně pečlivé přípravy.

2.1. Předvolební přípravy

Jelikož se jednalo o první volby svého způsobu, bylo nutné pro ně získat voliče a věnovat úsilí také přípravě celého procesu. V rámci předvolebních příprav začala fungovat tzv. agitační střediska a v součinnosti s nimi agitátoři. Další metodou, jak získat co největší pozornost voličů, osvětlit nové volební zákony a seznámit občany s kandidáty byly besedy, veřejné schůze a diskuze s voliči. Pro správný průběh voleb bylo nutné zajistit a stanovit volební komise a v neposlední řadě sepsat seznamy voličů.

2.1.1. Agitace

Nedílnou součástí předvolební kampaně bylo zavedení a agitačních středisek. V Mladé Boleslavi jich mělo být 5, v celém okrese bylo plánováno zřízení celkem 26 středisek.⁷² Už Jaroslav Pospíšil, vedoucí tajemník strany, ve svém referátu zdůrazňuje důležitost masových organizací a získání co největšího počtu voličů. Tento požadavek se prolíná prakticky celým jednáním o volbách.⁷³ Pro úspěšnou agitaci byla důležitá práce strany, což znamenalo vypracování plánu propagační a agitační práce, který měl být schválen na členské schůzi a doručen okresnímu výboru KSČ. Základem tohoto plánu se měly stát celostátní směrnice, přičemž se při jeho vypracování bylo nutné zaměřit na konkrétní problémy v místě agitace. Další nutností, dle referátu J. Pospíšila, bylo prezentovat lidem konkrétní výsledky, kterých bylo dosaženo, a na nich dokazovat nutnost plnění usnesení strany a vlády, což souviselo i s přesvědčováním o špatném fungování kapitalistického systému, který umožňuje vykořisťování obyvatel. Agitátory se měli stát osvědčení a dobře pracující členové strany, ale také „*nejuvědomělejší pracovníci z řad bezpartijních*“, nejen dělníci, ale také příslušníci inteligence. Seznam agitátorů měla příslušná stranická organizace po schválení doručit OV KSČ. Dále bylo

---

⁷² Státní okresní archiv Mladá Boleslav (dále SOkA MB), fond (dále f.) Okresní výbor KSČ Mladá Boleslav (dále OV KSČ MB), inventární číslo (dále inv. č.) 31, karton (dále kart.) 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

⁷³ Referát byl přednesen prvně na schůzi byra OV KSČ 12. 2. 1954, den poté na OV pod názvem „*Úkoly vyplývající pro základní organizace při přípravě a zajištění voleb do Národních výborů*“.

nutné alespoň jednou za týden tyto osoby svolat a provádět instruktáž o přesvědčování občanů.⁷⁴

Za důležitá místa pro vytváření agitační práce byla jistě považována agitační střediska, která ovšem neměla sloužit jen v době voleb, měla mít trvalý ráz.⁷⁵ Dle referátu J. Pospíšila měla být ustavena nejdéle do 7. března⁷⁶ se zdůrazněním na jejich vytvoření dle místních potřeb a problémů, tedy aby tato střediska reflektovala místní situaci, a to jak v ulicích, tak v celých obcích. Ještě 26. března všechna střediska nebyla v provozu.⁷⁷ Důraz byl kladen na jejich dekoraci, shromažďování literatury, tisku, letáků či plakátů. Jako základní materiály měly sloužit vydávané *Slovo agitátora* a *Zápisník agitátora*⁷⁸, okresním výborem byl doplněn *Náš okres včera a dnes*. Počítalo se s pořádáním instruktáží agitátorů i s veřejnými schůzemi pro občany. Středisko bylo řízeno vedoucím, který měl na starosti všechny agitátory i zajišťování zmíněných pomůcek pro dobrou práci střediska.⁷⁹ Přesný počet agitačních středisek v průběhu předvolební kampaně není znám, k 16. dubnu jich v okrese bylo 47.⁸⁰

Agitační činnost se neměla soustředit pouze do středisek, materiály měly být rozšiřovány co nejvíce způsoby, na příklad i ve veřejné dopravě nebo v obchodech. Zejména na vesnicích měli být nápomocni učitelé⁸¹, v organizacích měli zaměstnanci důkladně využívat pro kampaň vývěsní skříňky.⁸² Učitelé měli mluvit s rodiči svých žáků a jednotlivé rodiny také navštěvovat.⁸³ Jeden agitátor měl mít na starosti 10–15 voličů.⁸⁴

---

⁷⁴ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

⁷⁵ Státní okresní archiv Mladá Boleslav (dále SOKA MB), fond (dále f.) Okresní výbor KSČ Mladá Boleslav (dále OV KSČ MB), inventář (dále inv.) č. 31, karton (dále kart.) 6, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 9. 3. 1954.

⁷⁶ Podle časového plánu, zasláného od KAV NF byru OV KSČ 22. 2. 1954, měla být agitační střediska zřízena do 10. 3. 1954.

⁷⁷ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 18, kart. 2, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 26. 3. 1954.

⁷⁸ Obojí vydával ÚV KSČ.

⁷⁹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

⁸⁰ Státní okresní archiv Mladá Boleslav (dále SOKA MB), fond (dále f.) Okresní národní výbor Mladá Boleslav (dále ONV MB), inventární číslo (dále inv. č.) 19, kniha (dále kn.) č. 19, Zápisy z rady ONV, č. 1—19, Zápis ze schůze rady 16. 4. 1954.

⁸¹ Na příklad agitátor v kině Svět Dejnek, agitátor v Dobrovicích J. Heřmanský a taktéž agitátorka v dobrovicím středisku V. Knorrová.

⁸² SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

⁸³ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 13. 4. 1954.

⁸⁴ *Tamtéž*.

Zatímco v druhé etapě předvolební kampaně se měli agitátoři soustřeďovat na výklad zákonů a přesvědčování voličů k účasti ve volbách, třetí etapa, probíhající od poloviny dubna, se měla již konkrétněji zaměřit na kandidáty, a to nejen osobním navštěvováním schůzí, diskuzí a agitačních středisek, ale také vyvěšováním jejich portrétů, životopisů či výsledků práce. Součástí předvolební kampaně se stala i výzdoba měst či vesnic a zdůrazněna byla aktivita mládeže, která měla „*zpěvem a hudbou vytvářet radostnou náladu*“.⁸⁵ Kampaně neměla zahrnovat pouze diskuze a práci agitačních středisek, ale měla se promítnout ve všech sférách, jako na příklad při oslavách či průvodech u příležitosti, jakou byl například MDŽ, oslavy 1. máje či oslavy osvobození Československa.⁸⁶

Přestože o důležitosti agitace, konání diskuzí a schůzí se hovořilo již od ledna, naplno se dle zmínek v zápisech rozeběhly až v dubnu. Zpočátku byl problém s velkou neúčastí občanů na schůzích a diskuzích, také s častou kritikou nedostatečné práce komunistických funkcionářů, hlavně na vesnicích. Na příklad v Jizerním Vtelně se k tématu diskuze ani nedostalo, jelikož přítomný člen OV nebyl schopen občany a vůbec průběh celé diskuze usměrnit.⁸⁷ Jen v Mladé Boleslavi se mělo mezi 6.—9. dubnem konat 10 schůzí, na kterých měli být voliči seznámeni s obsahem zákonů o volbách do NV, zatímco do konce dubna se měly schůze orientovat na představování kandidátů.⁸⁸ Do 20. dubna se 133 veřejných schůzí účastnilo celkem 8 236 voličů.⁸⁹ Zajímavé je, že ačkoliv se v Dobrovicích vyskytl problém s neotevřením agitačního střediska, byla účast na zdejších schůzích největší (925 občanů).⁹⁰

Na schůzi byra 9. dubna 1954 bylo usneseno celodenní otevření agitačních středisek v Dobrovicích, Starých Benátkách nad Jizerou či v Mladé Boleslavi na Starém městě, ovšem již o pár dní později hovoří J. Pospíšil o neotevřených střediscích právě v Dobrovicích a Benátkách n. Jizerou. Další problém se objevil při účasti samotných

---

⁸⁵ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

⁸⁶ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 877, kart. 279, Plán politicko-organizačního zajištění voleb do NV, 22. 2. 1954.

⁸⁷ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 18, kart. 2, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 13. 2. 1954.

⁸⁸ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zpráva všem MNV, 2. 4. 1954.

⁸⁹ Nejsou připočítány schůze v obvodech ozbrojených sil.

⁹⁰ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 20. 4. 1954.

kandidátů na veřejných schůzích, členové strany na nich obvykle nechtěli vystupovat. Pokud se veřejné schůze konaly, byly nedostatečně připraveny a špatně naplánovány už v tak základní věci, jako je odhadnutí počtu posluchačů, jelikož ti se často ani nevešli do místnosti.⁹¹

Obtíže s prováděním agitace se nevyhnuly ani mladoboleslavskému okresu, střediska vykonávala spíš jen kulturní činnost a byla konstatována jako nepřitažlivá pro voliče. Dalším problémem se stal nedostatek agitátorů. Přestože měl mít jeden agitátor na starosti 10–15 voličů, tento počet byl několikanásobně převyšován. Ku příkladu agitátorka Mindlová měla na starosti 16 domů s velkým počtem voličů.⁹² Dle situační zprávy ONV z 15. dubna byl počet agitátorů vyčíslen pouze na 419, ovšem s podotknutím, že ne všichni agitátoři jsou v seznamu zapsaní a je jich tedy ve skutečnosti kolem tří tisíc.⁹³ Byro OV KSČ přesto uložilo rozšíření agitačních sborů, kdy na 25 % voličů měl připadnout jeden agitátor. Jak samotní agitátoři, tak i střediska měla být lépe řízena a organizována.⁹⁴ Agitační práci ovšem neprováděli jen komunisté. Za Československou stranu lidovou bylo do agitačních středisek v Mladé Boleslavi a Kosmonosích vysláno 11 zástupců, agitátorskou činnost z nich vykonávalo 6 osob.⁹⁵

2.1.2. Diskuze

V rámci předvolebních příprav se konaly besedy či veřejné schůze, kde byly občanům vysvětlovány nové zákony o národních výborech. Vystupovali na nich referenti, kteří měli nové zákony vysvětlovat a zodpovídat dotazy. Byl kladen požadavek na jejich kvalitní přípravu, jejíž součástí mělo být rovněž přednášení o fungování dřívějších voleb s příklady.⁹⁶

Schůze a přednášky nebyly pořádány jen pro veřejnost, ale také pro straníky a samozřejmě i pro samotné referenty či aktivisty. Ti byli o obsahu zákonů proškolení

---

⁹¹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 20. 4. 1954.

⁹² SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 6. 4. 1954.

⁹³ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 15. 4. 1954, Situační zpráva o II. etapě.

⁹⁴ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 27. 4. 1954, Zpráva o průběhu III. etapy voleb.

⁹⁵ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, 16. 3. 1954.

⁹⁶ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 7. 1. 1954.

na seminářích.⁹⁷ Další školení kandidátů se konala od 23. do 27. dubna⁹⁸ a kandidáti na nich měli být seznámeni s akčním programem. V diskuzích, ale také všude jinde (na příklad v agitačních střediscích) bylo dle referátu J. Pospíšila nutné „*ukazovat převahu současného státního zřízení nad kapitalistickým*“.⁹⁹ První schůze, na kterých bylo vykládáno znění nových zákonů, se konaly od 6. do 9. dubna. V Mladé Boleslavi bylo naplánováno celkem 10 schůzí na různých místech dle obvodů – U Hasmanů, U Bičků, U Měšťáků, U krále Jiřího, U Nejedlých, U Baurů a U Zitků.¹⁰⁰ Následující schůze se zaměřovaly již na seznamování voličů s kandidáty. K 20. dubnu bylo dle Vlastimila Maška, který vypracoval vyhodnocení II. etapy voleb, uskutečněno 133 veřejných schůzí ve 459 obvodech s účastí celkem 8236 voličů. Diskuze byly hodnoceny veskrze kladně a zmíněna byla jen jedna komplikace s kandidátem do KNV, A. Závorkou, který měl mít za okupace „*nevhodné styky*“. Místo něj tedy kandidoval Karel Havlíček.¹⁰¹ Kandidáti do ONV prošli všichni. Do MNV neprošly kandidaturou 3 osoby a 4 další ji později odmítly.¹⁰² Veřejné schůze se konaly také v sedmi místních závodech¹⁰³, ovšem tam se pořádající složky potýkaly s velmi nízkou účastí. V největším závodu, AZNP, se veřejných schůzí zúčastnilo pouze 250 osob.¹⁰⁴ Na začátku roku se nízký zájem občanů o schůze objevoval v celém okrese, zlepšení ale přišlo v dubnu, kdy za 2 až 3 týdny proběhlo 133 schůzí.¹⁰⁵

2.1.3. Komise

Důležitou úlohu v předvolebních přípravách zastávaly komise. Nejdříve byly 9. ledna byrem OV KSČ ustaveny komise dvě – první, okresní ve složení O. Schmidt jako předseda ONV, člen aparátu OV KSČ Červinka, A. Šulc za OV ČSM, V. Kostrba za OAV NF a V. Hlaváč za odbory jako člen závodní rady AZNP. Druhá komise se nazývala

---

⁹⁷ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Politicko-organizační zajištění zákona o NV, výročních schůzí, všepolenárních schůzí a konferencí.

⁹⁸ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 22. 4. 1954.

⁹⁹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

¹⁰⁰ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, 2. 4. 1954.

¹⁰¹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 20. 4. 1954.

¹⁰² *Tamtéž.*

¹⁰³ Není uvedeno, ve kterých závodech se měly schůze konat.

¹⁰⁴ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 11. 5. 1954.

¹⁰⁵ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 19, kn. č. 19, Zápisy z rady ONV, č. 1—19, Zápis ze schůze rady 16. 4. 1954.

místní a jejími členy byli referenti v Mladé Boleslavi Fiala za MV Mladá Boleslav, Vaněk za ČSM – ZS AZNP, M. Gregor za odbory jako člen závodní rady PANP, za MNV Mladá Boleslav jeho člen F. Nekovařík a J. Holoubek, místo kterého byl původně navrhován funkcionář OV KSČ František Javůrek. Tyto komise měly za úkol shromažďovat připomínky ze všenárodních diskuzí a dále je distribuovat nadřazeným stranickým orgánům. Okresní komise měla celou všenárodní diskuzi zabezpečovat.¹⁰⁶ O měsíc později byla ustavena komise „*pro politické a organizační zajištění*“. Její složení bylo téměř totožné s okresní komisí, jen přibyla Zdena Drahotová, tajemnice Československé strany lidové a tajemník Československé strany socialistické Arnold. Jmenovaní členové měli za úkol připravit volební komisi a plán s termíny volebních příprav (plán organizačního zajištění). Na stejné schůzi bylo rovněž doporučeno sestavení volebních komisí nejdéle do 16. února, a to na co nejvíce místech.¹⁰⁷

Ustavující schůze volební komise NF se měla konat 25. února a jejími hlavními úkoly bylo vytyčení kroků, naplánování zasedání a příprava zveřejňování novinových článků ve Vesnických novinách, ale také sestavení a instruktáž sboru referentů, kteří byli nedílnou součástí celé předvolební kampaně. Od 27. února měla komise začít pracovat na samotných přípravách na volby, jakými bylo na příklad sestavování životopisů jednotlivých kandidátů.¹⁰⁸ Na schůzi byra poukázal J. Pospíšil na důležitost volebních komisí zejména v otázce seznámení se s životopisy kandidátů, je tu tedy zřejmá jejich úloha, a tou je být mezi lidmi a kandidáty propagovat.¹⁰⁹

Komise Národní fronty byly zřizovány OAV NF a MAV MB, přičemž měly mít 7 až 8 členů. Komise pro město měla být pomocná ke komisi okresní a jejich základem byly komise organizující všenárodní diskuzi.¹¹⁰

Volební komise na rozdíl od předchozích zřizovaly rady národních výborů na návrh NF. Rozdělovaly se na několik druhů, existovaly komise krajské, okresní, městské a místní. Dále vznikaly obvodní volební komise a posledním typem byly komise okrskové, které byly důležité hlavně přímo pro den voleb, jelikož jedním z jejich úkolů

---

¹⁰⁶ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 9. 1. 1954.

¹⁰⁷ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 9. 2. 1954.

¹⁰⁸ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Politicko-organizační zajištění voleb do NV v okrese Mladá Boleslav.

¹⁰⁹ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 6. 4. 1954.

¹¹⁰ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

bylo sčítání hlasů a dohlížení na hlasování. Měly také informovat občany o dni a místě konání voleb, ať už vyhláškami nebo jiným způsobem. Okrskové komise byly stejné pro volby do všech stupňů NV.¹¹¹ Činnost všech těchto volebních komisí tedy byla zaměřena přímo na přípravu, organizaci voleb a správné odevzdání hlasů a jejich výdaje byly hrazeny z většiny státem.¹¹² Návrhy na složení komisí schvalovaly rady příslušných NV a poté je odesílaly ke schválení radě vyššího NV. Jednotliví členové dostali po schválení dekrety o jmenování do komise.¹¹³

Pravidlo pro správné utvoření takové komise, která se skládala i z bezpartijních a členů ostatních politických stran, bylo následující: každá okresní a okrsková komise měla sestávat z 20–30 % občanů bez stranické příslušnosti a zároveň z 30 % žen (z celkového počtu). V místních a obvodních komisích mělo být navrhováno mezi 30 a 40 % nestraníků, přičemž z celkového počtu mělo být 30–40 % žen. Komise byly brány jako jedny z nejdůležitějších pilířů nově zavedeného volebního systému. Zajímavé je, že ve J. Pospíšil popisuje mechanismus umístování jednotlivých členů tak, aby byly tzv. v centru dění: „...neboť jejich činnost má velký význam pro průběh volební kampaně a výsledek voleb. Schopné a spolehlivé členy je třeba vybrat do okrskových komisí, které budou řídit hlasování a sčítání hlasů.“¹¹⁴ V každé obci byly zřízeny minimálně tři volební komise – místní s nejméně 5 členy, obvodní se 4 členy a okrsková, kde se počet členů lišil podle počtu obyvatel. V obcích s více jak 300 voliči měla okrsková komise 3–5 členů, pokud měla obec voličů více, komise mohla být sestavena až z 10 členů. V obci nad 400 obyvatel bylo třeba zřídit vedle jedné místní a okrskové komise ještě alespoň 9 dalších obvodních. Při počtu více jak 900 obyvatel se pro každých 100 navíc zřizovala nová obvodní komise.¹¹⁵ Všichni předsedové volebních komisí dostali „*lhůtník*“, do kterého si měli poznamenávat splnění úkolů. Tyto kartičky měly různé barvy – fialová pro předsedu místní volební komise, oranžová pro předsedu obvodní volební komise a zelená pro předsedu okrskové volební komise.¹¹⁶

---

¹¹¹ Kromě Mladé Boleslavi, Benátek, Dobrovic, Kosmonos a Niměřic tvořily všechny obce 1 volební okrsek a měly tedy pouze jednu okrskovou volební komisi.

¹¹² Státní okresní archiv Mladá Boleslav (dále SOKA MB), fond (dále f.) Okresní národní výbor Mladá Boleslav (dále ONV MB), inv. č. 874, kart. 279, 10. 2. 1954.

¹¹³ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Lhůty.

¹¹⁴ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

¹¹⁵ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 6.

¹¹⁶ *Tamtéž*, Volební pokyn č. 9.

Dle politicko-organizačního zajištění voleb do NV v mladoboleslavském okrese měly být 19. března schváleny radou ONV místní volební komise, v zápisech o schůzích rady se však toto schválení neobjevuje.¹¹⁷ Ke stanovenému datu všechny komise schváleny nebyly, poněvadž ještě 26. března se na příklad v Dalovicích nepodařilo komisi ustavit správně dle volebního zákona, jelikož sestávala jen ze členů KSČ.¹¹⁸

Krajské, okresní a místní volební komise měla rada ONV zřídit do 22. března a uveřejnit o den později.¹¹⁹ Okresní volební komise byla navržena a schválena již 12. března ve složení F. Zemanec, K. Dušek, F. Líman, P. Kubálková, F. Krejch, M. Morávek, J. Malák a J. Jaroš.¹²⁰ Do 19. března bylo uloženo tento návrh zaslat radě KNV ke schválení.¹²¹

Obvodní volební komise měla být zřízena radou do 27. března, skládala se z předsedy, tajemníka, náměstka předsedy a člena. O počtu volebních komisí pak měla rada ONV podat zprávu KNV do 31. března.

Okrskové komise měly být zřízeny nejdéle 6. dubna radou ONV.¹²² Dle zákona sestávaly okrskové komise, podobně jako komise ostatní, z předsedy, náměstka a tajemníka, celkově ze 3–7 členů. Ve volebních okrscích s méně jak 300 členy sestávaly komise nejméně z 3–5 členů (včetně předsedy a tajemníka).¹²³ V Mladé Boleslavi se zpočátku objevovaly problémy při utváření komisí, jelikož MNV nevěděly, kolik a jaké komise vlastně utvářet. Proto byl ve *Volebním pokynu č. 6* uveřejněn jejich přehled. Tento pokyn dále ukládá, že každé komisi je nutné přiřadit její sídlo, tedy místo, kde se bude scházet.¹²⁴

Při sestavování kandidátky do obvodní komise byla kritizována práce MV KSČ a MNV Mladá Boleslav, přičemž jim bylo byrem OV nařízeno její přepracování.¹²⁵ Nová

---

¹¹⁷ *Tamtéž*, Lhůty.

¹¹⁸ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 26. 3. 1954.

¹¹⁹ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Lhůty.

¹²⁰ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 19, kn. č. 19, Zápisy z rady ONV, č. 1—19, Zápis ze schůze rady 12. 3. 1954.

¹²¹ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Lhůty.

¹²² SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Politicko-organizační zajištění voleb do NV v okrese Mladá Boleslav, f. 4—5.

¹²³ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 5.

¹²⁴ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 6.

¹²⁵ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 5. 4. 1954.

kandidátka této komise přiložena není, ovšem o 10 dní později byly dle situační zprávy všechny komise již ustaveny, a to ve správném třídním složení.¹²⁶

2.1.4. Seznamy voličů

Seznamy voličů měly za úkol sestavit rady národních výborů. Sestavení předcházelo vypracování soupisu voličů, který měl být dokončen 6. března. Pro jejich pořízení se vycházelo z domovních archů a domovních knih.¹²⁷ Seznamy se vyhotovovaly ve dvou stejnopisech, v obcích nad 5000 obyvatel již měly být stejnopisy tři.¹²⁸ Před samotným vypracováním seznamů bylo nutné stanovit volební obvody a okrsky.¹²⁹ Byly jednotné pro volby do všech stupňů národních výborů a mezní termín pro konečné vyhotovení byl stanoven na 15. dubna.¹³⁰

V obcích do 1000 obyvatel měly seznamy obsahovat stanovené náležitosti, a to pořadové číslo, příjmení a jméno, datum narození, pohlaví, volební obvod, voličský průkaz a prostor pro případnou poznámku.¹³¹ Pro každý volební okrsek byl vypracován jeden seznam, uspořádaný dle volebních obvodů a dále dle ulic, domů a v domech podle abecedního pořadí voličů.¹³² Toto abecední uspořádání nebylo nutné v obcích nad 1000 obyvatel, kde voliči dostali tzv. legitimační lístky.¹³³ Pokud byly v léčebných ústavech a podobných institucích zřízeny volební okrsky, voličské seznamy byly sepsány den před volbami a v případě hromadně ubytovaných ozbrojených složek byly seznamy vyhotoveny jejich velitelem.¹³⁴ Tito vojáci tedy nebyli uvedeni v seznamech ve svém trvalém bydlišti.¹³⁵ Pokud byl občan dlouhodobě mimo své trvalé bydliště z pracovních nebo studijních důvodů, mohl být zanesen do seznamů v místě svého pobytu. MNV o těchto záležitostech musely být samozřejmě vyrozuměny, aby nedošlo ke dvojímu zapsání jedné osoby.¹³⁶

---

¹²⁶ *Tamtéž*, Situační zpráva o II. etapě. (6060)

¹²⁷ Domovní archy existovaly v obcích do 1000 obyvatel a domovní knihy v obcích nad 1000 obyvatel.

¹²⁸ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Zpráva z porady III referentů při KNV v Praze, 10. 2. 1954.

¹²⁹ *Tamtéž*, Volební pokyn č. 2.

¹³⁰ *Tamtéž*.

¹³¹ *Tamtéž*, Zpráva z porady III referentů při KNV v Praze, 10. 2. 1954.

¹³² *Tamtéž*, Volební pokyn č. 4.

¹³³ Vydávání legitimačních lístků se týkalo Mladé Boleslavi, Benátek, Kosmonos a Dobrovic.

¹³⁴ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Zpráva z porady III referentů při KNV v Praze, 10. 2. 1954.

¹³⁵ *Tamtéž*, Volební pokyn č. 2.

¹³⁶ *Tamtéž*, Volební pokyn č. 4.

Volební pokyn č. 2 upřesňuje, které osoby nebudou do seznamů zahrnuty. Byly to osoby zbavené svéprávnosti pro duševní poruchu a osoby bez občanských práv. Dalšími, kteří nemohli volit, byli trestanci ve věznicích.¹³⁷

Po sestavení seznamů měly být tyto seznamy 16. dubna nejdéle do čtyř hodin odpoledne tzv. vyloženy, což znamenalo jejich zveřejnění. I poté se mohly upravovat zanesené informace či doplňovat osoby podle stanovených pravidel.¹³⁸ Opravy v seznamech se měly především provádět tak, aby byly čitelné.¹³⁹ Pokud měl volič, zapsaný v seznamu, volit v jiném okrsku, obdržel tzv. voličský průkaz, jehož číslo muselo být zaznamenáno v tom seznamu, kde byl volič zapsán původně.¹⁴⁰

V Mladé Boleslavi se problém se sestavováním volebních seznamů vyskytl pouze u obce Luštěnice, kde byl vyměněn tajemník MNV, a proto nebyly dokončeny. Vše se ovšem dalo do pořádku již 13. dubna a v situační zprávě o II. etapě voleb z 15. dubna je již uvedeno, že všechny seznamy jsou dokončeny a překontrolovány ONV.¹⁴¹ O den později byly tedy seznamy vyloženy občanům k nahlédnutí. Celkový počet zapsaných voličů v okrese byl 42 614 voličů¹⁴², z nichž bylo 19 533 mužů.¹⁴³ V seznamech se ovšem vyskytovalo stále hodně chyb, především v datech narození, jak upozorňuje J. Pospíšil byro OV.¹⁴⁴

Na úpravy seznamů a doplňování voličů měly MNV čas do 15. května do čtyř hodin odpoledne.¹⁴⁵

2.1.5. Obvody

Před sestavováním voličských seznamů bylo nutné stanovení volebních obvodů. Počet obvodů byl stanoven počtem členů do jednotlivých národních výborů. Každý

---

¹³⁷ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Zpráva z porady III referentů při KNV v Praze, Volební pokyn č. 2.

¹³⁸ Nově zapsaný volič ve velkých obcích (Mladá Boleslav, Benátky, Kosmonosy, Dobrovice) obdržel pořadové číslo osoby, která byla původně zapsaná jako poslední v témže domě či ulici, ovšem s tím rozdílem, že za pořadové číslo bylo umístěno lomítko a číslo dopsané osoby začínající číslem 1. Pokud se jednalo o menší obce, dodatečně zapsaný volič obdržel pořadové číslo nové, následující po posledním zapsaném.

¹³⁹ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 4.

¹⁴⁰ *Tamtéž*.

¹⁴¹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Situační zpráva o II. etapě.

¹⁴² Na schůzi pléna OV KSČ 19. 5. 1954 se objevuje informace o 42 980 voličích, je tedy pravděpodobné, že od vyložení seznamů do jejich uzavření probíhalo doplňování těchto seznamů.

¹⁴³ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 20. 4. 1954, Vyhodnocení II. etapy voleb.

¹⁴⁴ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 11. 5. 1954.

¹⁴⁵ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 4.

obvod měl svou volební komisi, stanovenou radou příslušného národního výboru. Velikost obvodů se lišila podle toho, pro které volby byl určen. Při volbách do KNV měl jeden obvod zhruba 7000 obyvatel, přičemž počet obvodů se v kraji pohyboval od 50 do 150. Mladoboleslavský okres byl dle tohoto postupu rozdělen na 8 obvodů.

Počet obyvatel ve volebním obvodě do ONV byl stanoven na 1000 obyvatel a počet obvodů se pohyboval mezi 35 a 60.

Do MNV občané volili v obvodech se 100 obyvateli. Pokud měla obec do 400 obyvatel, tvořila jeden volební obvod a bylo v něm voleno 9 členů NV.¹⁴⁶ Obec nad 400 a do 6000 obyvatel měla mít nejméně 9 a nejvíce 40 volebních obvodů, kdy na jeden mělo připadnout zhruba 100 obyvatel.¹⁴⁷

Právo volit měli i lidé umístění v nemocnicích či jiných léčebných zařízeních a příslušníci ozbrojených složek. Na místech jejich hromadného ubytování tedy byly volební obvody vytvořeny také.¹⁴⁸ Ve svém referátu J. Pospíšil hovořil o tom, že je důležité nestanovovat obvody pouze podle počtu obyvatel, ale „z hlediska politické situace každé části vesnice nebo města“.¹⁴⁹ Voliči měli být se svým obvodem a okrskem seznamováni, pro což bylo třeba využít všech dostupných prostředků, jakými byly plakáty, rozhlas, vyhlášky a další.¹⁵⁰

Práce na utváření obvodů započaly již v únoru, kdy bylo na schůzi rady ONV schváleno jejich rozdělení tak, jak ho podal O. Schmidt.¹⁵¹ O určení volebních obvodů byli místní tajemníci instruováni 1. března, přičemž měly být zřízeny nejpozději do 22. března, kdy je měla rada ONV zveřejnit. Nejdéle do 25. března pak měla být podána radě KNV zpráva o počtu volebních obvodů.¹⁵²

O utvoření volebních obvodů pro volby do ONV měli předsedové a tajemníci MNV informovat občany vyvěšením výtisku mladoboleslavského časopisu Nová

---

¹⁴⁶ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 2.

¹⁴⁷ Zde proběhla změna ohledně počtu obvodů – lze srovnat např. se zprávou z porady referentů při KNV 10. 2. 1954, kde bylo uvedeno nejméně 9 a nejvíce 50 obvodů, obec od 401 do 1000 obyvatel měla mít 9 volebních obvodů.

¹⁴⁸ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Zpráva z porady referentů III při KNV v Praze, 10. 2. 1954.

¹⁴⁹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

¹⁵⁰ *Tamtéž.*

¹⁵¹ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 19, kn. č. 19, Zápisy z rady ONV, č. 1—19, Zápis ze schůze rady 11. 2. 1954.

¹⁵² SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Plán politicko-organizačního zajištění voleb do NV v Mladé Boleslavi – jednotlivé úkoly.

vesnice, jež současně obdržely.¹⁵³ Složitější situace nastala u stanovování MNV, jelikož tyto výbory přehled obvodů často nezaslaly ve stanoveném termínu.¹⁵⁴ K 2. dubnu to bylo 25 obcí – Bojetice, Bratronice, Březno, Dobrovice, Horní Stakory, Husí Lhota, Charvátce, Chudíř, Jiřice, Krpy, Luštěnice, Němčice, Rejšice, Řehnice, Strašnov, Strážovice, Sukorady, Týnec, Újezd, Újezdec, Vinec, Voděrady, Zdětín a Žerčice. ONV tedy žádalo předsedy těchto MNV, aby co nejdříve zaslali dvě vyhotovení seznamu referátu III ONV.¹⁵⁵

2.1.6. Okrsky

Volební okrsky byly společné pro volby do všech stupňů NV, každý zahrnoval přibližně 1000 voličů¹⁵⁶ a uprostřed něj se měla nacházet volební místnost. Veškerou zodpovědnost nesly základní organizace, které se měly při tvoření okrsků ohlížet nejen na počty obyvatel, ale na politickou situaci v jednotlivých částech obcí (či města a okresu).¹⁵⁷ Stanoveny byly, stejně jako obvody, místními národními výbory. V každé samostatné obci byl tedy vytvořen volební okrsek, a pokud byla nějaká její část od obce více vzdálena, bylo možné utvořit okrsek nový, avšak pod podmínkou, že se v této části nachází alespoň 50 voličů.¹⁵⁸ Zvláštní pozornost při utváření hranic okrsků bylo třeba zaměřit zejména v Mladé Boleslavi, Benátkách, Kosmonosích a Dobrovicích, a to tak, aby souhlasily s hranicemi místních i okresních volebních obvodů.¹⁵⁹ Stejně jako u obvodů byly i okrsky vytvářeny v nemocnicích, léčebných ústavech a podobně, bylo tedy nutné, aby se v nich nacházelo alespoň 50 voličů s trvalým bydlištěm v obvodu nemocnice či podobného zařízení. Rada příslušného NV se nejprve domlouvala s vedením toho konkrétního zařízení.¹⁶⁰

V okrese Mladá Boleslav se často kritizoval problém s nedodržováním určených termínů a stejný problém se objevuje u odeslání zprávy o vytvoření a počtu volebních

---

¹⁵³ *Tamtéž*, Volební pokyn č. 9, 23. 3. 1954.

¹⁵⁴ Ve Volebním pokynu č. 6 (ze 17. 3. 1954) jsou MNV vyzvány, aby do 22. 3. odeslali přehled o stanovení obvodů pro volby do MNV.

¹⁵⁵ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 11, 2. 4. 1954.

¹⁵⁶ Ve všech obcích kromě Mladé Boleslavi, Kosmonos, Benátek, Niměřic a Dobrovic se nacházela jedna okrsková komise.

¹⁵⁷ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

¹⁵⁸ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební zpravodajství č. 1.

¹⁵⁹ *Tamtéž*, Volební pokyn č. 2.

¹⁶⁰ *Tamtéž*.

okrsků ONV u 25 obcí.¹⁶¹ Mezní termín pro kontrolu vytvoření volebních okrsků a zároveň okrskových volebních komisí byl stanoven na 25. března, ovšem z dalších zápisů je zřejmé, že ne všechny MNV tento úkol splnily.¹⁶²

2.1.7. Akční program

Před volbami měly všechny stupně národních výborů vypracovat své akční programové plány, které sloužily jako náplně práce pro nově zvolené národní výbory. J. Pospíšil ve svém referátu poukazuje na nutnost jejich vypracování a projednání na zasedáních do 1. dubna. Při jejich vypracování se mají národní výbory řídit již ze závěrů zasedání ÚV KSČ a prohlášení vlády z 15. září 1953, mají se ohlédnout zpět a zhodnotit svou dosavadní práci.¹⁶³ O přípravách či dokončení informuje byro ONV situační zprávou o II. etapě z 15. dubna, v níž je uvedeno, že při zpracování se ohlíží i na připomínky občanů a informuje o rozpracování všech plánů MNV (přičemž některé už jsou dokonce hotové). Dále oznamuje, že akční plán ONV bude schválen následující den radou ONV.¹⁶⁴ V zápise rady ONV se zmínka o schválení sice nenachází, zaznamenána byla ale informace, že akční plán dostanou referenti druhý den, tedy 17. dubna.¹⁶⁵ Byru OV byl předložen 20. dubna a po jeho přečtení následovala diskuze, kde členové rady připomínkovali jednotlivé body. S. Holý na příklad kritizoval opomenutí záležitostí civilní obrany, Karel Dušek hovořil o potřebě konkretizace „volebních slibů“.¹⁶⁶ Josef Klatovský shrnul, že do plánu nemohly být zahrnuty veškeré záležitosti, ale byly zpracovány podrobnější dílčí plány. Dále se bylo poukázáno na nutnost skloubit plán ONV s jednotlivými plány MNV a přeškolit kandidáty v návaznosti na tento plán. I přes připomínky byl plán na schůzi byra vzat na vědomí s uložením úprav dle připomínek (úpravy nejsou konkretizovány).¹⁶⁷

---

¹⁶¹ Jednalo se o obce Bratronice, Březno, Dolánky, Hrdlořezy, Hrušov, Husí Lhota, Chloumek, Chotětov, Kbel, Krop. Vrutice, Lhotky, Malé Všelisy, Řehnice, Řepov, Sedlec, Sýčina, Úhelnice, Úherce, Újezdec, Velké Všelisy, Voděradý, Zamachy, Zdětín, Žerčice a Kosmonosy.

¹⁶² SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Politicko-propagační zajištění voleb do NV v okrese MB – jednotlivé úkoly.

¹⁶³ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

¹⁶⁴ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 15. 4. 1954, Situační zpráva o II. etapě.

¹⁶⁵ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 19, kn. č. 19, Zápisy z rady ONV, Zápis ze schůze rady 16. 4. 1954.

¹⁶⁶ Na příklad se jednalo o slib stavby kravínů – pokud slíbili jejich stavbu, měli by již dopředu vědět, kde budou situované.

¹⁶⁷ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 20. 4. 1954.

V úvodu programu se hovoří o jeho vypracování na základě vládního programu, připomínek z všenárodní diskuze a ze samotné „*iniciativy národních výborů*“.

Vyzdvihuje stálou zaměstnanost, vzrůstající mzdy dělníků a ulehčení jejich práce díky mechanizaci. Dále hovoří o zvýšení zaměstnanosti žen a zaměstnání osob se sníženou pracovní schopností. Zmiňuje se potřeba zaujmout mladé lidi a jejich rodiče pro začlenění do zemědělství. Program je členěn dle úseků, o kterých se hovoří (osvěty, vnitřního obchodu, zemědělské výroby atd.). Zemědělství je oproti dalším hospodářským odvětvím zaostalé a je tedy třeba stále zvyšovat mechanizaci, podporovat nové stavby, ale i adaptaci těch starých. Slibuje zlepšení ubytovacích a stravovacích podmínek pro traktoristy, získání a vyškolení dalších pracovníků, zvýšení odborné znalosti účetních (což souvisí se zlepšením finanční situace JZD), zlepšení techniky, zdravotní péče o zvířata¹⁶⁸ a další. Na úseku vnitřního obchodu má nový okresní národní výbor občanům zajistit zlevňování a zajištění lepšího zásobování zbožím, zřízení nových družstevních středisek¹⁶⁹ a zvýšení kvality potravin. Co se týče místního hospodářství slibuje plán zlepšení v několika oblastech, kromě rozšíření služeb a zajištění lepšího zásobování elektřinou hovoří mimo jiné o rekonstrukcích, přebírání a opravách bytů. Ve školství jsou za důležité kroky považovány zejména vylepšení vybavení škol (nábytek i učebnice či pomůcky), zaměření se na individuální potřeby žáků a těsnější spolupráce s rodiči. Další oddíl se věnuje úseku osvěty, přičemž mají být vybudována kulturně společenská střediska pracujících a dosavadních 20 besed má být rozšířeno o dalších 7.¹⁷⁰ K nynějším 37 osvětovým jizbám přibude 7.¹⁷¹ Slíbeno je rozšíření knihoven (o politickou a poučnou literaturu), zřízení stálých kin v 6 obcích při osvětových besedách.¹⁷² V oblasti sportu se má nově zvolený národní výbor zasadit zejména o rozšíření a budování tělovýchovných zařízení, ale pozornost bude třeba věnovat především přípravě spartakiády, která se bude konat v roce 1955. Cílem ve zdravotnictví je mimo jiné zvýšení počtu lůžek v nemocnici, vytvoření předpokladů pro zavedení obvodních systémů, zvětšení počtu lékařských pracovníků v závodech či zřízení profese tzv. lidových hygieniků, kteří by působili zejména na venkově.

---

¹⁶⁸ Zřízením zooveterinárních středisek v Benátkách nad Jizerou a Bezděčíně.

¹⁶⁹ Ke dvěma stávajícím v Mladé Boleslavi.

¹⁷⁰ Vybudování nových osvětových besed v Dražicích, Hrdlořezích, Jabkenicích, Jiřicích, Smilovicích, Židněvsi a Žerčicích.

¹⁷¹ Nově v Chudíři, Kojovicích, Kosořicích, Nemyslovicích, Pěčicích Sýčíně a Zamachách.

¹⁷² V Bukovně, Dalovicích, Horních Stakorách, Jizerním Vtelně, Semčicích a Velkých Všelích.

Posledním tematickým celkem, kterým se *Akční program ONV* zabývá, je bytová výstavba. V roce 1954 má být dokončeno 194 nových bytových jednotek, přičemž rozestavěno bude dalších 160. Kromě řešení nedostatku bytů jsou v plánu opravy komunikací a osvětlení, zavádění kanalizace či elektrifikace a další úpravy pro zlepšení životní úrovně obyvatel. Na závěr je v textu uvedeno, že jednotlivé obory budou podrobněji rozpracovány v dílčích plánech a je nutné se o zlepšení práce národních výborů snažit na základě připomínek občanů na diskuzích.¹⁷³

2.1.8. Kandidáti

Každý kandidát byl kandidátem Národní fronty a jejich počet byl určen zákonem. Za každý obvod mohlo být navrženo více kandidátů, zvolen ovšem mohl být jen jeden. Pokud byl nově zvolený člen národního výboru odvolán, rezignoval či zemřel, konaly se v obvodu volby nové.¹⁷⁴

Kandidáti byli vypsáni na hlasovacím lístku a voliči mohli kandidáta, se kterým nesouhlasili, škrtnout. Pokud ale škrtnli všechna jména, byl hlas neplatný stejně, jako když by škrtnli všechny a napsali na lístky nová jména. Každý kandidát mohl být občany kdykoliv odvolán, poté byl zvolen člen nový, novými volbami.¹⁷⁵

Za správný výběr kandidátů zodpovídaly základní organizace, které měly mimo jiné zajistit, aby byl pro každý volební obvod navržen pouze jeden kandidát, i když jich zákon umožňuje více.¹⁷⁶

J. Pospíšil ve svém referátu upozorňuje, že při výběru kandidátů je třeba se řídit podle charakteru obce a z toho důvodu je možné navrhopvat kandidáta, který má bydliště v jiném volebním obvodu.¹⁷⁷

Stejně jako při sestavování volebních komisí byly i na kandidátce do jednotlivých národních výborů stanoveny počty členů za KSČ, bezpartijní a za ostatní politické strany. Do ONV mělo kandidovat 30–40 % bezpartijních či členů jiných politických stran a do MNV se jejich počet měl pohybovat mezi 40–50 %. Počet žen, které kandidovaly do MNV byl také stanoven, a to na 25–35 %.¹⁷⁸

---

¹⁷³ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Akční program ONV v Mladé Boleslavi.

¹⁷⁴ *Tamtéž*, Zpráva z porady III referentů, f. 1—2.

¹⁷⁵ *Tamtéž*.

¹⁷⁶ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954, Referát s. J. Pospíšila, f. 9.

¹⁷⁷ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

¹⁷⁸ *Tamtéž*.

Návrh kandidátů i s jejich kádrovými charakteristikami předkládaly základní organizace byru OV po dohodě s vedoucími funkcionáři masových organizací a komunisty. Kandidáty ONV předkládal OV po navržení krajskému výboru KSČ. Všichni kandidáti měli být vybráni nejdéle do 20. března.¹⁷⁹

Pro hladký průběh voleb a zvolení navrhovaných členů byla důležitá práce komisí NF a místní volební komise, jelikož ty měly na schůzích a shromážděních voliče informovat a zejména jim vysvětlovat, z jakého důvodu by měli ty které kandidáty volit. Kromě toho představovaly životopisy kandidátů – jejich minulost, třídní původ, pracovní výsledky, vlastnosti a veřejné funkce.¹⁸⁰ Pokud se proti kandidátovi vyskytly připomínky, neměla komise jeho kandidaturu ihned přijímat, ale přesto se vynasnažit o jeho prosazení argumentací. Masové organizace měly OV pravidelně podávat zprávy o konání a průběhu schůzí, kde se měly zaměřit především na posuzování jednotlivých kandidátů.¹⁸¹ Školení byli nejen členové komisí, ale také kandidáti, jelikož chodili na veřejné schůze, diskuze a hovořili s občany. Byli proškolení zejména v oblasti znalostí akčního programu. Školení měla proběhnout během dubna a byla určena pro všechny kandidáty do MNV i ONV.¹⁸²

Kandidáti byli schvalováni na schůzích byra OV. Přihlášku k registraci kandidáta ale vyplňovala Národní fronta, respektive její orgány, jimiž byly ve zdejší okrese místní volební komise. Přihláška měla být podána obvodní volební komisi, která do 15. dubna provedla registraci. Každý kandidát musel podepsat prohlášení o přijetí kandidatury.¹⁸³ V okrese Mladá Boleslav se nacházelo 9 obvodů pro volby do KNV a právě kandidáti do KNV byli na byru schváleni jako první. Byli to Václav Zima, Stanislav Sodomka, Antonín Beneš, Marie Jonášová, Karel Janda, Karel Sekera, Václav Šimon a Václav Holan. Jednotliví kandidáti byli posléze probráni v diskuzi. Na příklad řešili výbušnou povahu A. Beneše, kterého ovšem jako kandidáta schválili pro jeho dobrou práci. Navíc byl nestraník, který měl důvěru strany. Dále řešili otázku zaměstnání a původu kandidátů, jelikož by bylo třeba, aby byl nějaký kandidát dělníkem, což ovšem nebylo tak úplně možné kvůli přesunu většiny schopných pracovníků z dělnických pozic na technicko-

---

¹⁷⁹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 12. 2. 1954.

¹⁸⁰ *Tamtéž.*

¹⁸¹ *Tamtéž.*

¹⁸² SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zpravodaj č. 15, 22. 4. 1954.

¹⁸³ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 10, 1. 4. 1954.

úřednické. Proto byl S. Sodomka nahrazen Antonínem Závorkou z AZNP. Za 7. obvod byla nakonec schválena Anna Dědková, tím byl splněn minimální počet žen na kandidátce. Místo Václava Šimona byl vzhledem k nižšímu věku vybrán jako kandidát Josef Kopecký.¹⁸⁴ Tato kandidátka ale nebyla vhodná vzhledem k jejímu třídnímu složení. Proběhly tedy změny a konečná kandidátka se skládala z V. Zimy, S. Sodomky, člena armády Mikyšky, Marie Jonášové (která měla velmi špatný posudek, ale z jiné strany lepší kandidátku neměli), O. Seidla, O. Schmidta, Anny Dědkové, Josefa Kopeckého a nově Přemysla Hylebranta (jelikož původně navrhovaný V. Holan bydlel v jiném obvodě). Zároveň byli pro některé obvody stanoveni náhradníci, jejich jména si členové byra stanovovali spíše pro případ výměny kandidátů. Na kandidátku se náhradníci nepsali, tam bylo jen jedno jméno.¹⁸⁵

Kandidáti do ONV byli byrem OV vzati na vědomí na zasedání 4. března, jejich jména předseda přednesl na plénu OV. Uvedl celkem 60 kandidátů, z toho 38 příslušníků KSČ, 7 členů Československé strany lidové, 3 socialisty a 12 osob bez stranické příslušnosti. Pět navrhovaných kandidátů bylo členy ČSM a z celkového počtu bylo 15 kandidátů ženského pohlaví.¹⁸⁶ Následovala diskuze o jednotlivých kandidátech. Hovořili o E. Hovorkové a zejména L. Míčovi, na kterého si spousta lidí stěžovala pro jeho hrubé chování a neplnění příslibů. Po hlasování o kandidatuře měl být tedy do obvodu č. 35 navržen nový kandidát. O. Schmidt, nynější předseda ONV, vysvětlil, že do ONV znovu kandidovat nebude z důvodu svého špatného zdravotního stavu a bude místo toho kandidovat do KNV, jelikož tam nebude mít tolik práce.¹⁸⁷

Již bylo uvedeno, že bylo stanoveno politické složení ONV. V rámci Národní fronty mohly kandidovat kromě KSČ pouze členové dvou dalších politických stran, a to Československé strany lidové a Československé strany socialistické. Tyto dvě strany zaslaly své kandidáty a vzhledem k tomu, že všichni nebyli jako kandidáti představeni, je evidentní, že je OV nevybral jako vhodné spolupracovníky. Tuto domněnku dokládá i

---

¹⁸⁴ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 1. 3. 1954.

¹⁸⁵ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 4. 3. 1954.

¹⁸⁶ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 18, kart. 2, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 9. 3. 1954.

¹⁸⁷ *Tamtéž*.

zaslání seznamů či posudků kandidátů těchto stran – ČSL jej zaslala 16. března a ČSS až 19. března, kdy už byl předběžný seznam kandidátů přednesen.¹⁸⁸

Přestože bylo doporučeno, aby byl v každém obvodu jen jeden kandidát, některé MNV chtěly sestavit kandidátku s vícero jmény, jelikož by dle nich nebyly volby demokratické. Tato situace nastala na příklad v Kosmonosích, kde předseda tamního MNV Buben hovořil o navržení tří kandidátů.¹⁸⁹ Kandidátky do MNV projednávalo byro OV. K 5. dubnu bylo schváleno 39 kandidátek. Z 10 organizací kandidátky ještě nebyly odevzdané, a to z Josefova Dolu, Újezdce, Zdětína, Kosmonos, Benátek nad Jizerou, Bratronic, Dobrovic, Dražic, Chudíře a Mladé Boleslavi.¹⁹⁰ Větší problémy se objevily pouze ve dvou obvodech – ve Zdětíně a Bratronicích, kde soudruzi odmítali sestavit kandidátku s argumentem, že se nejedná o demokratické volby.¹⁹¹ Kandidáti do MNV Zdětín byli představeni na dalším zasedání byra.¹⁹² Při shrnutí složení kandidátky MNV se objevila reakce zejména na průměrné věkové složení a neúčast mladých lidí.¹⁹³ Kritika proběhla zejména u kandidátů MNV v Benátkách nad Jizerou. Někteří z navrhovaných kandidátů byli označeni jako kulaci, a ženy navržené do MNV měly za manžele předsedy komise, která je má doporučit. Kandidátky byly vráceny často z důvodu absence ženských kandidátek – takto je měly za úkol doplnit MNV v Chudíři, Krpech, Bezně a Luštěnicích.¹⁹⁴

Datum pro registraci kandidátů bylo stanoveno na 16. dubna, ovšem ne všichni navržení kandidáti registrací prošli. Jednalo se o kandidáta do KNV A. Závorku kvůli jeho minulosti za okupace. Do MNV neprošli 4 kandidáti, jména kandidátů MNV zaznamenána nejsou a ani o jejich náhradnících se v zápise nehovoří.¹⁹⁵ O vyhotovení a schválení všech kandidátek se v zápisech hovoří až 11. května.¹⁹⁶

---

¹⁸⁸ Seznamy kandidátů a posudky byly stranami zaslány Okresnímu akčnímu výboru Národní fronty.

¹⁸⁹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 18, kart. 2, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 26. 3. 1954.

¹⁹⁰ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 5. 4. 1954.

¹⁹¹ *Tamtéž.*

¹⁹² *Tamtéž.*

¹⁹³ *Tamtéž.*

¹⁹⁴ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 9. 4. 1954.

¹⁹⁵ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 16. 4. 1954.

¹⁹⁶ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 11. 5. 1954.

2.1.9. Návrh na složení budoucích orgánů NV

Zajímavým postupem přípravy voleb bylo jistě projednávání budoucích výkonných orgánů NV. Přestože novou radu ONV mělo volit plénum, projednávalo se předběžné složení rady již před volbami. Na zasedání byra OV se už v březnu řešilo jeho budoucí složení, přičemž mimo jiné padlo několik jmen členů ONV, se kterými se v budoucím ONV počítalo. Členové byra diskutovali zejména o budoucím předsedovi, přičemž byli navrhováni dva – K. Havlíček a J. Klatovský. Druhý jmenovaný, J. Klatovský, neměl příliš podpory členů byra, ale nakonec se jeho členové usnesli určit K. Havlíčka jako tajemníka, jelikož ten bývá na ONV dennodenně, kdežto předseda často jezdí pryč.¹⁹⁷ V dalším návrhu byla uvedena jména budoucích členů a popřípadě stranická příslušnost, předsedou rady se měl stát K. Havlíček a J. Klatovský byl určen jako 1. náměstek.¹⁹⁸ Byro OV předložilo tento návrh plénu ke schválení 19. května.¹⁹⁹ Je tedy zřejmé, že rozhodující slovo měl OV KSČ.

Ustavující schůze nového ONV byla stanovena na 24. května. Na tuto schůzi byli pozváni všichni členové ONV, ale také předsedové nových MNV a vedoucí odborů ONV. Důležitým postupem byla také volba mandátové komise, která následně ověřovala platnost voleb. Dalším bodem v programu bylo skládání slibů členů ONV, volba předsedy a dalších členů rady ONV (což už bylo rozhodnuto před volbami), schválení zřízení odborů a jejich vedoucích, volba předsedů stálých komisí (to samé co u rady) a projednání zabezpečení plnění akčního programového plánu. Závěrem promluvil zástupce KNV.²⁰⁰

2.2. Den voleb

2.2.1. Předvolební akce

Předvolební přípravy neznamenal jen stanovování okrsků, obvodů, vyhotovování seznamů a představování kandidátů. Před samotným volebním dnem byly naplánovány akce pro veřejnost. Jednou z nich se stal na příklad „*Radostný předvolební večer*“, konaný 12. května. Na této akci se podílel mladoboleslavský MNV spolu s OAV NF, MAV NF, okresními a místními složkami NF, ale také ČSM, Svazarm a dalšími organizacemi. Celá akce začínala na čtyřech místech ve městě – u AZNP, na Hejtmánce,

---

¹⁹⁷ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 18. 3. 1954.

¹⁹⁸ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 11. 5. 1954.

¹⁹⁹ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 18, kart. 2, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 19. 5. 1954.

²⁰⁰ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 20, kn. č. 20, Zápisy z rady ONV, Zápis ze schůze rady 20. 5. 1954.

u Lidového soudu a na Kocandě, odkud poté vyrazily průvody na Stalingradské náměstí,²⁰¹ kde se odehrával hlavní program.²⁰² Stalingradské náměstí bylo také hlavním dějištěm Předvolební manifestace konané 15. května, která byla svým programem totožná s „*Radostným předvolebním večerem*“. Již od 7. května byly naplánovány různé kulturní akce v mnoha obcích na okrese.²⁰³ Mimo jiné akce se konal také tzv. *Tábor lidu*.

Samotný den voleb začal budíčkem, který zajistila vojenská hudba.²⁰⁴ Po ukončení voleb se konaly Taneční večery v Grandhotelu Věнец, Dělnickém domě, U Zídků, U Vrábělů a na Hejtmánce U Čermáků.²⁰⁵ Pro zajištění hladkého průběhu celého volebního dne zasedalo byro od šesti hodin ráno, současně zasedaly i ostatní orgány OV a MV. Zprávy se mohly předávat jak telefonicky, tak spojkou určenou speciálně pro tento den, to ale pouze v případě neodkladných a důležitých zpráv. Pro tyto účely byly zajištěny 4 telefonní linky a k tomu byla zřízena ještě přímá linka s Prahou a SNB. Každému obvodu mimo Mladou Boleslav byl stanoven jeden administrativní pracovník a jeden zástupce, který měl na starosti podávání zpráv. Byro mělo zajištěno pro své potřeby 10 osobních vozů.²⁰⁶

2.2.2. Průběh volebního dne

Volební místnosti musely být předem ohlášeny s tím, že se měly nacházet zhruba uprostřed volebních okrsků. Umístění místnosti mělo být co nejpřesnější, aby ji mohli v případě nutnosti rychle najít zástupci ONV. Měl v nich být zajištěný potřebný nábytek, což bylo nutné kontrolovat. Další důležitou součástí vybavení byla volební schránka, kterou si měly MNV objednat včas u místního komunálního podniku.²⁰⁷ Den voleb byl stanoven na 16. května, už den předtím bylo ale nutné uzavřít voličské seznamy. Hlasovat mohly pouze osoby zapsané v těchto seznamech či ti, kteří při odevzdání hlasu předložili voličský průkaz. Voliči nikdo nesměl pomáhat, výjimku tvořily osoby, které kvůli svému

---

²⁰¹ Dle ústního sdělení pracovníků archivu se jedná o stávající Mírové náměstí.

²⁰² SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zpráva o poradě s. Havlíčka, Kostrby, Mindla, Musila, Hejmana, ppl. Galuse, Kapala o přípravě „Radostného předvolebního večera“ konané dne 12. 5. 1954 na ONV – III. ref.

²⁰³ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 4. 5. 1954.

²⁰⁴ Cesta přes město byla přesně naplánována: Kasárna, Podchlumí, Na Hejtmánce, Dimitrova ulice, ulice Ladislava Zápotockého, Marxova ulice, Jaselská ulice, Komenského náměstí, Staré město, Železná ulice, Stalingradské náměstí, třída Rudé armády, Engelsova ulice, Kasárna.

²⁰⁵ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zpráva o poradě s. Havlíčka, Kostrby, Mindla, Musila, Hejmana, ppl. Galuse, Kapala o přípravě „Radostného předvolebního večera“ konané dne 12. 5. 1954 na ONV – III. ref.

²⁰⁶ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 14. 5. 1954.

²⁰⁷ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 1.

zdravotnímu stavu či tělesné vadě nemohli volit sami.²⁰⁸ Volební schránky byly společně pro všechny typy NV, voliči do urny vhadzovali hlasovací lístky odlišené barevnými pruhy. Voliči vhadzovali lístky s pruhem červeným pro kandidáta do KNV, s modrým do ONV a bez barevného pruhu náležely lístky kandidátům MNV.²⁰⁹ O samotném průběhu voleb podrobnější zprávy nebyly nalezeny, můžeme tedy předpokládat, že nedošlo k žádným nenadálým událostem.

Volební místnosti mohly být uzavřeny až po ukončení voleb a ne dřív, i když všichni voliči zapsaní ve voličských seznamech již svůj hlas odevzdali. Toto nařízení bylo provedeno z důvodu možného příchodu občana s voličským průkazem. Po uzavření volebních místností mohl teprve předseda komise otevřít volební schránku a přejít ke sčítání hlasů.²¹⁰

Pokud kandidát obdržel nadpoloviční počet hlasů²¹¹, byl zvolen do příslušného národního výboru a obdržel osvědčení o zvolení.²¹² V každém okrsku se při sčítání hlasů vyhotovil zápis o sčítání hlasů, a to ve dvojím provedení. V tomto listě bylo zaznamenáno číslo obvodu, národní výbor, do kterého bylo voleno, členové komise, jméno kandidáta a další náležitosti týkající se počtu voličů.²¹³

Po sečtení hlasů se vyhlášovaly výsledky, a to rozhlasem v případě, že kandidát získal nadpoloviční většinu hlasů. V mladoboleslavském okrese se toto rozhodnutí týkalo 59 obcí.²¹⁴ V dalších 14 obcích bylo nutné do 14 dnů vyhlásit volby nové, což bylo opět oznámeno obecním rozhlasem a v Horním Slivně bylo nutné provést revizi, jelikož ve volbách nebylo zvoleno 8 z 9 kandidátů.²¹⁵

---

²⁰⁸ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební pokyn č. 1.

²⁰⁹ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební zpravodaj č. 1.

²¹⁰ *Tamtéž.*

²¹¹ Bylo nutné, aby se v obvodu zúčastnila voleb alespoň polovina voličů a z tohoto počtu se poté určovala nadpoloviční většina hlasů.

²¹² SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, Volební zpravodaj č. 1.

²¹³ Viz příloha G.

²¹⁴ Jednalo se o obce Dražice, Sedlec, Týnec, Střížovice, Zamachy, Josefův Důl, Semčice, Vinařice, Žerčice, Kropáčová Vrutice, Krnsko, Chotětov, Bezno, Sovinky, Velké Všelisy, Kosořice, Písková Lhota, Řehnice, Hřívno, Strašnov, Sýčina, Plazy, Kolomuty, Holé Vrchy, Rejšice, Brodce, Voděrady, Košátky, Krpy, Luštěnice, Úhelnice, Bradlec, Újezdec, Vinec, Rokytovec, Bratronice, Smilovice, Sukorady, Horní a Dolní Stakory, Jizerní Vtelno, Ctiměřice, Dalovice, Pětikozly, Lhotky, Sušno, Dolní Slivno, Bukovno, Úherce, Jabkenice, Pěčice, Březno, Dolánky, Židněves, Kobylnice, Nová Telib, Nepřevázka, Dobrovice, Benátky nad Jizerou.

²¹⁵ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 16. 5. 1954.

2.2.3. Po volbách

Po volbách měla být v určených obcích stále otevřena konkrétní agitační střediska. Všech 60 navrhovaných kandidátů do ONV bylo zvoleno, přičemž volební účast byla vyčíslena z celkového počtu 42 980 oprávněných voličů na 98, 7 %.²¹⁶ Byro OV se 18. května sešlo na zasedání, kde projednávalo budoucí složení rady ONV, který ale nepočítal ani s jednou ženou, což mělo být v budoucnu ještě projednáno. Předsedou ONV se měl stát Karel Havlíček, náměstký Josef Klatovský a Ladislav Svárovský, tajemníkem Jaroslav Sedláček. Projednání byli i další členové rady a vedoucí odborů.²¹⁷ Následně byli zvolení kandidáti schváleni na zasedání OV KSČ, kde v druhé části J. Pospíšil jako vedoucí tajemník strany zdůrazňoval přítomným komunistům a zároveň nově zvoleným členům ONV důležitost prosazování linie strany. Následně proběhlo rozdělení jmen, tedy kdo bude prosazovat jaké jméno do budoucí funkce.²¹⁸

Kandidáti do ONV byli zvoleni všichni, ovšem stejná situace nenastala u voleb do MNV, kde nebylo zvoleno celkem 32 navrhovaných kandidátů v 16 obcích, konkrétní obce nejsou uvedeny. Do těchto obcí měli být z ONV vysláni jednotliví zástupci, kteří by pomohli situaci s kandidáty co nejdříve vyřešit.²¹⁹

---

²¹⁶ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 18, kart. 2, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 19. 5. 1954.

²¹⁷ Jmenovitě Jiří Churánek, Václav Dvořák, Jan Šulc, Antonín Dobrý, Jaroslav Hovorka, Bohumil Vacek a Vladimír Matoušek.

²¹⁸ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 18, kart. 2, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 19. 5. 1954.

²¹⁹ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 31, kart. 6, Zápisy ze schůzí byra leden—srpen, Zápis ze schůze byra 18. 5. 1954.

3. VOLBY V ROCE 1957

Následující volby byly pro organizátory v mnoha ohledech jednodušší, ovšem i v roce 1957 přípravy samozřejmě probíhaly. Stejně jako při volbách prvních tentokrát občané také volili do všech stupňů NV. Volební den byl vládou stanoven na neděli 19. května a do této doby bylo nutné zajistit jeho hladký průběh. Kromě agitační činnosti, pořádání besed a diskuzí musely být zhotoveny seznamy voličů, stanoveny obvody, okrsky a jednotlivé komise.

3.1. Předvolební přípravy

Pro řádnou přípravu voleb do národních výborů byly pro členy ONV i MNV pořádány vzdělávací akce, a to i ve formě internátního školení. Určeno bylo přesněji pro vedoucí a ostatní pracovníky odborů pro vnitřní věci rad národních výborů a konalo se v únoru v Panenských Břežanech. Školení pro vedoucí bylo týdenní, konané od 4. do 9. února. Dvoudenní školení bylo určeno pro ostatní členy odboru a byly stanoveny čtyři termíny, na které se měli vybraní lidé dostavit. Z okresu Mladá Boleslav byl vybrán Bedřich Malina jako vedoucí odboru pro vnitřní věci, dále za ONV František Konopka a za MNV Josef Zikmund a Zdeněk Rys.²²⁰

3.1.1. Agitace

Tak jako při volbách do NV v roce 1954, i nyní byla agitace a agitační střediska velmi důležitými součástmi předvolebního dění a příprav voleb. Přesvědčování voličů mělo být organizováno podle obvodů. Agitační střediska, ve kterých se konaly nejen přednášky o volbách, ale i kulturní akce, byla do 15. února byrem určena ke zřízení v Mladé Boleslavi, Bezně, Brodcích, Březně, Benátkách nad Jizerou, Dobrovicích, Dražicích, Jabkenicích, Chotětově, Josefově Dole, Kosmonosích, Luštěnicích, Rejšicích, Řepově a Semčicích. Toto datum bylo mezní také pro určení agitačních dvojic, ať už v závodech či obcích. V čele každého střediska stál vedoucí a závodním organizacím bylo uloženo najít schopné agitátory pro získávání voličů. Pro vyzbrojení členů strany informacemi sloužily přednášky²²¹, pro šíření informací mezi občany se mělo využívat časopisů, novin a dalšího „argumentačního materiálu“. Pro veřejnost bylo uloženo

---

²²⁰ SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 386, 29. 1. 1957.

²²¹ *Prohloubení socialistické demokracie v ČSR, Volební soustava ČSR a její přednosti před kapitalistickou, O postavení KSČ v Národní frontě a o práci komunistů v masových organizacích a org. státní moci.*

přípravit přednášky o novelách volebního zákona, o novém bytovém zákonu a o decentralizaci NV²²², dalšími tématy probíranými s voliči se měly stát přednášky o národním pojištění²²³ či důchodovém zabezpečení. Tyto akce mělo na starosti většinou kulturní oddělení, záležitosti ohledně tisku zase agitačně-propagační oddělení.²²⁴ V Mladé Boleslavi bylo 15 agitačních středisek, která byla ale jistou potíží pro MV, jelikož je měl při volbách v roce 1954 na starosti OV, nyní je zajišťovaly právě MV, které neměly tolik členů. S. Holý v diskuzi hovořil o slibu pomoci i z jiných organizací²²⁵ a činitelů, kteří nekandidují a mluvil také o možnosti neuskutečnění povinností MV i MNV v oblasti voleb, jelikož jejich personální obsazení na tyto úkoly nestačí.²²⁶

Přestože zprávy o zřízení agitačních středisek se objevují dříve, ještě dva dny před volbami byla kritizována především práce agitačních dvojic, jež střediska vysílala. Hlavním problémem nebyl jejich počet²²⁷, ale špatná organizace, jelikož často ani nevěděly, do kterých domů jít nebo do jedné rodiny přišly dvojice dvě a jinam nikdo, navíc nebyly dostatečně vyzbrojeny informacemi.²²⁸

Poslední poměrně častou zmínkou na schůzích bylo pořádání agitačních nedělí. Naplánovány byly čtyři – 14. a 28. dubna, 5. a 12. května.²²⁹ Pro jejich konání byly vypracovány podrobné plány a přednášeny ke schválení na byru OV.²³⁰

3.1.2. Besedy s voliči

Již v lednu si v rámci předvolebních příprav dal ONV za úkol vyhodnotit činnost národních výborů v uplynulém volebním období, činnost jejich členů a plnění akčních plánů. Hodnocení výsledků práce NV mělo probíhat také na besedách s voliči. V prosinci roku 1956 se konalo 28²³¹ z původně 38 plánovaných besed a zbylých 10 bylo odloženo

²²² Tyto přednášky měly být určeny pro obyvatele Mladé Boleslavi, Kosmonos, Dobrovic a Benátek.

²²³ Informace ohledně pojištění měly směřovat zejména k zaměstnancům závodů, jako byl AZNP, Karbo, PANP a SVA.

²²⁴ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 8. 1. 1957, Návrh organizačních opatření k zajištění předvolební agitace.

²²⁵ Pomoci měl na příklad OV ČSM, ovšem ani jeden člen se neangažoval.

²²⁶ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 8. 3. 1957, Diskuze ohledně zajištění II. etapy voleb.

²²⁷ S. Vilt hovoří o 32 dvojicích v okrsku kde bydlí.

²²⁸ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 15. 5. 1957, Diskuze.

²²⁹ SOKA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 2. 4. 1957, Projednání zajištění voleb do NV.

²³⁰ Ani jeden plán agitační neděle ovšem není přiložen.

²³¹ Jednalo se o obce Bezno, Bradlec, Brodce, Dolní Slivno, Dražice, Horní Stakory, Hrdlořezy, Hrušov, Charvátce, Chloumek, Chotětov, Chudíř, Jizerní Vteln, Kolomuty, Kosořice, Kropáčova Vrutice,

na leden 1957. Besedy v Mladé Boleslavi se měly konat v týdnu od 15. do 21. ledna.²³² Celkem se na tyto schůzky dostavilo 502 občanů. Jejich účast byla hodnocena jako nedostatečná, nejvíce voličů se dostavilo v Dražicích (41) a nejméně v Němčicích (5).²³³ Jedním z důvodů malé účasti bylo pozdní ohlášení besed rozhlasem nebo dokonce dezinformace od samotných členů MNV o tom, že se akce nekoná.²³⁴ Kritika občanů nejčastěji směřovala na plnění plánů, při jejichž přípravách se neohlíželo na finanční a materiální možnosti obcí a problémem se stalo, že i přesto, že na besedách byli přítomni členové národních výborů, nebyli schopni toto voličům vysvětlit a jen mlčeli. Diskuze se často obracely od záležitostí kolem NV a voleb směrem k osobním záležitostem a problémům ohledně JZD i STS.²³⁵ V dalších debatách, které probíhaly v lednu, se nadále řešilo nedostatečné plnění akčního plánu v jednotlivých obcích či slabý zájem členů MNV, ale i samotných občanů.²³⁶ Přestože měly všechny besedy proběhnout do konce ledna, stále se čekalo na jejich uskutečnění v Libichově, Úhercích a Malých Všelich. Na besedách měli být co nejvíce přítomni členové různých národních výborů, což se ukázalo jako další cíl kritiky. Někteří občané na schůzích dokonce komentovali jejich neúčast tím, že by měli poslat svou fotografii, aby alespoň věděli, jak kandidáti vypadají.²³⁷ Členové ONV se sice neúčastnili všech besed, ovšem přímo v Mladé Boleslavi na každé besedě alespoň jeden z nich byl a přednesl zprávu o činnosti ONV. V ostatních obcích to již tak samozřejmé nebylo a účastníci projevovali s jejich nepřítomností a nezájmem nespokojenost.²³⁸ Důležitou funkci při organizaci a průběhu besed měli instruktoři. Mezi náplň jejich činnosti patřila na příklad také pomoc při sestavování čtvrtletních plánů nebo ustavování komisí NF, školili členy národních výborů, aktivistů a zajišťovali účast kandidátů na besedách.²³⁹

Němčice, Niměřice, Pěčice, Pětikozly, Rokytovec, Řehnice, Sedlec, Slivínko, Stenice, Týnec, Zdětín a Židněves.

²³² SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 28, kn. č. 28, Zápisy z rady ONV, Zápis ze schůze rady 3. 1. 1957.

²³³ *Tamtéž*, Přehled o konání besed s voliči na obcích od 6. 12. 1956.

²³⁴ Tento případ se stal v Sedlci, kdy V. Špryngl řekl členu ONV F. Bartoničkovi, že ten den beseda není.

²³⁵ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 28, kn. č. 28, Zápisy z rady ONV, Zpráva o průběhu besed v předvolební kampani s voliči v prosinci 1956.

²³⁶ *Tamtéž*, Zpráva o průběhu besed s voliči.

²³⁷ *Tamtéž*, Zpráva o plnění usnesení rady ONV č. 324/1, 2.

²³⁸ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 29, kn. č. 29, Zápisy z rady ONV, Zápis ze schůze rady 7. 2. 1957, Schůzová činnost MNV v lednu 1957.

²³⁹ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 7. 2. 1957, Schůzová činnost MNV v lednu 1957.

3.1.3. Komise

V roce 1954 byl věnován poměrně velký prostor navrhování a schvalování komisí, zároveň byly často a opakovaně vysvětlovány jejich kompetence a úkoly. Stejně jako v prvních volbách i nyní fungovaly komise Národní fronty, s jejichž utvořením pomáhali instruktoři. Komise NF vypracovávaly plány schůzí voličů či předkládaly návrhy kandidátů volebních komisí.

Tak jako komise NF byly zřízeny volební komise. Jelikož v okrese se volili také zástupci do KNV, bylo nutné zřídit krajskou volební komisi. V souvislosti s ní se dochovala zmínka pouze o změně kandidatury jejího předsedy – pro příliš mnoho funkcí byl místo J. Načeradce schválen A. Šulc z Benátek.²⁴⁰ Mnohem více se hovořilo o okresních, obvodních, okrskových a místních komisích. O volebních komisích se hovořilo na zasedání OV KSČ, kde bylo schváleno složení okresní volební komise, která měla 10 členů v čele s předsedou, náměstkem a tajemníkem.²⁴¹ Zároveň bylo byro OV pověřeno jednáním o ustavení zbylých komisí, zejména okrskové volební komise.²⁴² Další návrh, tentokrát na obvodní volební komisi, byl podán a schválen zároveň se změnou volebních obvodů 22. března.²⁴³ V čele každé komise stál opět předseda, náměstek a tajemník a celkový počet členů každé komise se pohyboval mezi pěti až sedmi.²⁴⁴ Rada ONV také odeslala krajskému národnímu výboru návrh na složení okresních a místních volebních komisí.²⁴⁵ Návrh byl ovšem vrácen s připomínkou, že je nedostatečný, jelikož neobsahuje všechny náležitosti, jako je třídní složení nebo počet mužů a žen. Ve stejný den byl tento návrh schválen byrem OV. Mezní termín pro odevzdání správně vypracovaných a doplněných seznamů byl krajským národním výborem stanoven na 29. března.²⁴⁶ Tato lhůta však dodržena nebyla, jelikož ještě v dubnu probíhaly ve složení komisí poměrně časté změny.

---

²⁴⁰ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 7. 3. 1957.

²⁴¹ L. Svárovský jako předseda (KSČ), V. Mašek jako náměstek (KSČ), F. Líman jako tajemník (KSČ), a dále F. Zemanec (KSČ), P. Kubálková (KSČ), Vaněk (KSČ), F. Krejbich (KSČ), J. Malák (ČSS), Almer (ČSL), Votruba (KSČ).

²⁴² SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Usnesení ze zasedání OV KSČ dne 8. března 1957 v Mladé Boleslavi.

²⁴³ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 22. 3. 1957.

²⁴⁴ *Tamtéž*.

²⁴⁵ Nejprve každý MNV zaslal přehled místních volebních komisí, který měl dle Volebního pokynu č. 1 obsahovat tyto náležitosti: jméno a příjmení, funkci v komisi, zaměstnání, politickou příslušnost, organizaci (složku NF), kterou v komisi zastupoval.

²⁴⁶ SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 386, 26. 3. 1957.

Okrskové volební komise byly dle zprávy odboru pro vnitřní věci ONV zřízeny až k 11. dubnu.²⁴⁷ Tato zpráva hovořila o zřízení 109 komisí s celkovým počtem 594 členů, z čehož bylo 506 mužů a 88 žen.²⁴⁸ Ve zprávě je uvedeno také třídní složení, kdy se v komisích nacházelo 281 dělníků, 77 členů JZD, 26 malých a středních rolníků a 210 ostatních zaměstnanců.²⁴⁹

Změny nejčastěji probíhaly ve složení místních volebních komisí, ještě na začátku dubna byly provedeny v komisích v Nepřevázce či Hrušově.²⁵⁰ Funkce i počty členů zůstaly stejné jako u ostatních komisí.

3.1.4. Seznamy voličů

O přípravě volebních seznamů nelze v pramenech nalézt mnoho zmínek, ovšem z kusých zpráv lze vyčíst, že jejich příprava nebyla tak důkladná jako ve volbách prvních. Díky zkušenosti z roku 1954 se z této činnosti stala rutinní součást volební přípravy a nebylo třeba se jí příliš věnovat. Pro místní národní výbory, které seznamy zhotovovaly, bylo jistým ulehčením použití seznamů z minulých voleb. Bylo je ovšem třeba opravit a doplnit o jména osob, které „*v obci volebního práva nabyly tím, že se trvale přistěhovaly, dovrší do dne voleb 18 let, nabyly čs. státního občanství nebo opět získaly svéprávnost*“.²⁵¹ Naopak měly být vyškrtnuty zemřelé, odstěhované, nově nesvéprávné osoby a ti, co ztratili čs. občanství. Okresním národním výborem bylo uloženo seznamy upravit do konce roku 1956.²⁵² Přestože první pokyny k úpravě seznamů byly vydány s velkým předstihem, k jejich konečnému uzavření a vyložení došlo s velkým zpožděním. Na příklad v Mladé Boleslavi nebyly ještě k 15. květnu dohotoveny. Měly sloužit nejen k řádnému průběhu voleb, ale také jako pomoc při práci agitátorů, kteří se jimi měli řídit při plánování návštěv občanů.²⁵³ K úplnému uzavření seznamů došlo den před volbami, 18. května, což byl standartní termín. Členy rady ONV o něm informoval její předseda K. Havlíček.²⁵⁴

---

²⁴⁷ Mezní datum pro vytvoření okrskových volebních komisí bylo dle Vyhlášky o volbách do národních výborů stanoveno na 9. 4. 1954.

²⁴⁸ SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 386, 11. 4. 1957.

²⁴⁹ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 874, kart. 279, 11. 4. 1957.

²⁵⁰ SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 386.

²⁵¹ *Tamtéž*, Revize a doplnění seznamů voličů pro volby do národních výborů, 21. 12. 1956.

²⁵² *Tamtéž*.

²⁵³ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 15. 5. 1957.

²⁵⁴ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 29, kn. č. 29, Zápisy z rady ONV, Zápis ze schůze rady 18. 5. 1957.

3.1.5. Obvody

V roce 1957 byly volební obvody utvářeny podle novely zákona o volbách do NV z roku 1954. Největší změna se týkala MNV, kdy obce s 400 až 1000 obyvateli utvářely jeden volební obvod s 11 členy místo dosavadních devíti. Obce s 1000 až 6000 obyvateli utvářely nejméně 11 a nejvíce 40 obvodů, kdy na každých 100 obyvatel připadal jeden obvod. Při vyšším počtu občanů v obci, tedy 6000 až 3000, zahrnovaly obvody 150 obyvatel, obvodů však mohlo být maximálně 100. Pokud se jednalo o obec s více než 30 000 obyvateli, jeden volební obvod připadal na 300 obyvatel s nejvyšším počtem 150 obvodů.²⁵⁵

Pro volby do ONV bylo zřízeno 60 obvodů, z nichž 3 obvody vznikly v Kosmonosích, 2 v Dobrovicích, 5 v Benátkách nad Jizerou a 22 v Mladé Boleslavi. Obvod č. 60 v Mladé Boleslavi byl určen jako obvod vojenský.²⁵⁶ Tyto obvody byly schváleny radou ONV a zároveň byrem OV 22. března a je patrné, že byly tvořeny zároveň s vypracováním seznamů obvodních volebních komisí, jelikož se projednávaly vždy najednou.²⁵⁷ V zápisu o schůzi byra 2. dubna bylo navrženo zřízení nového volebního obvodu v rozestavěných panelových domech. Zda skutečně k jeho zřízení došlo ovšem prameny neuvádějí.²⁵⁸ Volební okrsky nebyly na schůzích OV ani ONV projednávány, patrně se neměnily.

3.1.6. Programový plán

Stejně jako ve volbách v roce 1954, i o tři roky později sestavovaly jednotlivé NV své akční programy²⁵⁹, které sloužily jako závazky vůči voličům. Jejich vypracování předcházelo zhodnocení plánů jednotlivých NV v uplynulém období.²⁶⁰ Programový plán ONV byl vypracován 18. března a radě ONV předložen plánovací komisí o dva dny později s doporučením na schválení. Členové ONV měli s plánem seznamovat voliče a zasazovat se o jeho plnění. Jednotlivé body plánu měly být průběžně kontrolovány a jejich

---

²⁵⁵ SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 386, Připomínky k novelizaci zákona o volbách do NV, 14. 3. 1957.

²⁵⁶ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápis ze schůzi byra, Obvodní vol. komise pro volby do ONV v MB.

²⁵⁷ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 22. 3. 1957.

²⁵⁸ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 2. 4. 1957.

²⁵⁹ Tyto programy se nazývaly Programové plány.

²⁶⁰ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápis ze schůzi byra, Návrh politicko-organizačního zajištění I. etapy voleb do národních výborů.

plnění prověřováno radou ONV.²⁶¹ Projednávání samotného plánu proběhlo na schůzi byra 28. března, kde bylo doporučeno jeho upřesnění dle diskuze.²⁶²

Celý *Programový plán okresního národního výboru v Mladé Boleslavi (na volební období 1957–1960)* je oproti plánu předešlému lépe strukturován. Je rozdělen na 6 očíslovaných kapitol a na úvodní straně uvádí heslo „*Ve druhé pětiletce za další rozmach hospodářské a životní úrovně pracujících*“. V úvodní kapitole je v zásadě shrnuta činnost ONV za uplynulé období. Hovoří o snaze vystavět socialismus pomocí mobilizace všech občanů – ONV má tedy organizovat veřejné schůze a aktivity vzorných pracovníků či na schůze zvat odborníky. Kriticky se staví k přílišnému řešení otázek zemědělství, a tím upozadřování ostatních oborů. To si ale členové ONV následně uvědomili a již nyní se snaží o nápravu, kterou je obrat k jiným záležitostem, na příklad v oblasti školství či zásobování. V budoucnu je třeba zlepšit plnění usnesení, které bylo doteď nedostatečné, a to především z důvodu jejich špatné formulace. Zlepšení této otázky má přinést zavedení pravidelných prověrek. Objevuje se kritika některých členů ONV²⁶³, kteří svou funkci zanedbávali zejména v otázce spolupráce s voliči a místními národními výbory. Pro nápravu je třeba řídit se podle plánu práce, organizovat schůze s voliči, poslouchat připomínky občanů a snažit se jejich obsah uskutečňovat. Dalším bodem, který je třeba zlepšit, je spolupráce s MNV, kdy svými usneseními rada ONV řídí místní národní výbory. Na činnost MNV se bude více dohlížet. Poslední kritika zazněla na konto výboru žen, ustaveného na konci roku 1956, jehož činnost se zaměřuje na příklad na sledování podmínek žen a jejich uplatňování v zaměstnání.

Další kapitola se zabývá úkoly ONV na rok 1957. ONV se chce zasadit o zvýšení počtu pracujících žen v průmyslu a mužů v dolech či hutích, zemědělství a stavebnictví. Zároveň hovoří o snaze zaměstnat více mladých lidí v zemědělství, což souvisí se zvýšením zemědělské výroby. Je potřeba zajistit uspokojení potřeb obyvatel, a tedy zaručit zlepšení zásobování a zvýšení užitkovosti zvířat. ONV se má zasazovat o zakládání nových JZD,²⁶⁴ kde je převaha soukromých zemědělců, ale také o podporu již vzniklých JZD²⁶⁵ v obcích, kde družstvo sice existuje, ale je třeba do něj získat více soukromníků. Dozvíme se o státních plánech a jejich plnění ze strany ONV. V plánu je

---

²⁶¹ SOKA MB, f. ONV MB, inv. č. 28, kn. č. 28, Zápisy z rady ONV, Zápis ze schůze rady 20. 3. 1957.

²⁶² Diskuze nebyla zaznamenána.

²⁶³ Jednotlivá jména nejsou uvedena.

²⁶⁴ Jedná se o obce Chudíř, Střížovice, Zdětín, Bratronice, Jiřice, Ctiměřice, Holé Vrchy a Újezdec.

²⁶⁵ Byly to například obce Horní Slivno, Semčice, Nová Telib, Lhotky, Kobylnice.

zdůrazněna také nutná spolupráce mezi JZD, STS a MNV. V oblasti výkupu okresu se v plánu hovoří v návaznosti na zvýšení plánu výkupu státního nákupu. Mezi záležitosti, které se dotknou přímo obyvatel okresu, lze zařadit na příklad zřízení nových kadeřnictví místo několika stávajících a nevyhovujících, úpravy prádelen a jejich zřizování (např. v Dobrovicích), otevření nové instalátérské provozovny, truhlářství a zasklívací služby v Kosmonosích, opravy komunikací či veřejného osvětlení, vylepšování sídlišť, stavbu nových bytových jednotek²⁶⁶ a další. Školám je slíbeno mimo jiné vylepšení budov i jejich vybavení a v Benátkách nad Jizerou má být nově zřízena jedenáctiletá škola. ONV se staví za zbudování alespoň jedné místnosti pro kulturní účely v každé obci. V oboru zdravotnictví je v plánu konkrétně vyjmenováno pořízení dvou sanitních vozů. Zámek v Krnsku má být přebudován na domov důchodců, a to do roku 1958. Mimo jiné se ONV zaslouží o umístění osob se změněnou pracovní schopností, o 20 % více než je v plánu.²⁶⁷ I nyní se počítá s výstavbou nových bytů, eventuálně s přestavbami.

Samostatně je vypracován plán akce Z, což znamená plán zvelebení. Ve 38 obcích je naplánováno 46 akcí, které jsou organizovány „*k výchově občanů socialistické společnosti se smyslem pro kolektivní práci a pro všelidové vlastnictví*“.²⁶⁸ Vyjmenovány jsou některé konkrétní úkoly, jednalo se jak o rekonstrukce objektů stávajících, tak o stavby nových.

Oproti minulému plánu je tento z roku 1957 vypracován s větší důkladností, a to zejména v oblasti finanční. Jednotlivé investice jsou v něm dopodrobna vypsány a jsou zdůrazněny větší možnosti národních výborů v oblasti nakládání s financemi. Dle pramenů je zřejmé, že i při vytváření programového plánu se jeho tvůrci poučili z minulých voleb, a proto se soustředili spíše na dynamičtěji se rozvíjející oblasti hospodářství a financí. Více se věnuje zvelebování obcí a celkovému zlepšování životní úrovně. MNV si vypracovávaly plány své, na kterých je částečně stavěn i tento plán, jelikož zmiňuje, co která obec zřídí, nakoupí, postaví či opraví. O plánech jednotlivých MNV voliči hovořili na veřejných schůzích, které probíhaly od dubna do května. Občané měli možnost o plánech diskutovat a vznášet své požadavky na jejich úpravy či doplnění.

---

²⁶⁶ Na drobnou údržbu soukromého majetku mělo být investováno o 400 000 Kč více.

²⁶⁷ V původním plánu bylo umístít 300 osob, tedy nyní 360 osob.

²⁶⁸ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 28, kn. č. 28, Zápisy z rady ONV, Plán, f. 13.

Ku příkladu v Bezně chtěli voliči doplnit do plánu opravu kanalizace, zřízení školní jídelny, zbudování nového vodovodu a vystavění nové školní budovy.²⁶⁹

Čtvrtý oddíl se věnuje se dalšímu plánovanému vývoji v okrese do roku 1960 a je rozčleněn do podkapitol dle úseků, a to zemědělského, místního hospodářství, vnitřního obchodu, školství a kultury a zdravotnického.

V závěru se hovoří o decentralizaci národních výborů, která umožňuje nižším orgánům větší rozhodování v jejich regionu. K vypracování tohoto plánu došlo v součinnosti s plány místních národních výborů. Kontrola plnění vypsanych úkolů má probíhat nejméně jednou za rok. Při snaze o zvýšení iniciativy samotných občanů se mladoboleslavský ONV rozhodl zapojovat do socialistických soutěží, a také soutěže ke 40. výročí Velké říjnové socialistické revoluce, již organizuje KNV v Praze.

3.1.7. Kandidáti

Členové KSČ, zvoleni v roce 1954 do národních výborů, byli na začátku roku 1957 posouzeni tzv. kádrovou subkomisí, která posléze pracovala také na vypracování posudků na nové členy ONV²⁷⁰. Tyto posudky měla odevzdat byru OV do 22. února.²⁷¹ O den později měly mít seznam kandidátů k projednání na stole organizace Národní fronty a konečné datum bylo stanoveno na 18. dubna, kdy měla být jména předána k registraci volebním komisím.²⁷² Jelikož byli kandidáti všech stupňů národních výborů diskutováni po mezním datu k registraci, nebylo ani toto datum, stejně jako další termíny, dodrženo. O složení výborů dle pohlaví, stranické příslušnosti či zaměstnání se žádná data ani diskuze neobjevily.

Základní výběr a projednávání kandidátů do národních výborů probíhaly nejčastěji na schůzích byra, tam byli jednotliví kandidáti schvalováni. Už v lednu byli navrženi někteří členové ONV, a to Karel Havlíček do funkce předsedy, Jaroslav Sedláček jako náměstek, František Řípa, J. Jäger, K. Dušek a J. Klatovský. K. Dušek byl doporučen na funkci tajemníka a poslední jmenovaný sice měl zůstat v ONV, ale s přeřazením na jiné pracovní místo.²⁷³ Dotazy ohledně budoucího složení ONV a jeho

---

²⁶⁹ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 388, Zpráva o veřejných schůzích, na nichž kandidáti pro volby hovoří o programových plánech.

²⁷⁰ Za vypracování a doručení posudků byru OV zodpovídal V. Hlaváč.

²⁷¹ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 8. 1. 1957, Návrh pol-agit. zajištění I. etapy voleb do národních výborů.

²⁷² SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Časový plán.

²⁷³ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 22. 1. 1957, Politicko-organizační věci, Příprava voleb do NV.

rady pokládali také účastníci schůze pléna OV. Tam jim K. Dušek sdělil předběžný návrh ONV s poznámkou, že není konečný a bude nutné ho upravit vzhledem k budoucím personálním změnám. Tento návrh se lišil od toho předloženého v lednu a počítal s K. Havlíčkem (předsedou), J. Sedláčkem (náměstkem), L. Svárovským (2. náměstkem) a K. Duškem (tajemníkem). Ohledně budoucí rady ONV byly také předznamenány změny, jelikož „mládežník“ Matoušek byl označen jako nedostatečně pracující a J. Dobrý nechtěl být nadále členem. K. Dušek také hovořil o A. Šulcovi, kterého OV potřebovalo nějakým způsobem dostat z rady, ale zatím nevědělo jak. Při otevření otázky A. Šulce upozornil K. Dušek na to, že informace je určena pouze členům pléna a neměl by se ji dozvědět nikdo mimo něj.²⁷⁴ Návrh rady ONV byl znovu pozměněn 2. dubna, kdy místo F. Nigrina doporučilo byro OV J. Horáka.²⁷⁵ V diskuzi hovořil také S. Holý o dalším možném kandidátovi do ONV, a to J. Kernovi. S každým možným kandidátem se totiž mělo nejprve projednat, zda tuto kandidaturu přijme. J. Kern tvrdil, že s ním na rovinu nikdo nehovořil a kandidovat nechce, jelikož je na funkci už moc starý.²⁷⁶ Seznam navržených kandidátů byl předložen 22. března na jednání byra OV, jeden obvod prozatím obsazen nebyl. Pro všechny kandidáty do ONV měla být okresním výborem uspořádána schůzka, kde se všemi mělo být o jejich kandidatuře ještě promluveno.²⁷⁷

Kandidáti do KNV byli na schůzích byra také probíráni. Mezi nimi měla být alespoň jedna žena, a tak měla Jiřina Macháčová promluvit o kandidatuře s kandidátkou do MNV Újezd Vítovou a Václav Kostrba byl pověřen vypracovat návrh na jakoukoliv kandidátku, tedy ženu, do KNV.²⁷⁸ Jednou z navrhovaných byla také Milada Honová, jejíž kandidatura se po vznesení dotazu na plénu OV měla znovu zvážit vzhledem k jejím osobním zájmům, které skrývá za podporu žen v AZNP.²⁷⁹ Dalším kandidátem, se kterým bylo nutné promluvit ohledně kandidatury, byl také O. Sajdl, který právě do KNV odmítal kandidovat.²⁸⁰ Na dalším zasedání byra byl místo něj navržen Václav Zima.²⁸¹ Na začátku

---

²⁷⁴ *Tamtéž*, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 8. 3. 1957.

²⁷⁵ *Tamtéž*, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 2. 4. 1957.

²⁷⁶ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 8. 3. 1957.

²⁷⁷ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 22. 3. 1957.

²⁷⁸ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 29. 1. 1957.

²⁷⁹ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 8. 3. 1957.

²⁸⁰ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 22. 3. 1957.

²⁸¹ *Tamtéž*.

dubna bylo jasných osm z devíti kandidátů, a to Milada Honová, Oldřich Lajský, Miloš Horák, Josef Kopecký, Miroslav Dušíř, Václav Zima, Václav Dvořák a Václav Limburský.²⁸²

Změny v návrzích na kandidáty se pochopitelně děly také při tvoření kandidátek do MNV. V několika obcích, a tedy i místních národních výborech, se velmi těžko hledali kandidáti. Tato otázka se řešila na příklad v Bezně, ale velký problém bylo nutné řešit v Jiřicích, kde se podařilo přesvědčit o kandidatuře pouze jednoho ze sedmi členů strany.²⁸³ Často se stávalo, že kandidáti do MNV zastávali funkce v jiných organizacích. Pro umožnění jejich kandidatury bylo tedy nutné na jejich místo nalézt osoby jiné. Tyto situace nastaly na příklad ve Jizerním Vtelně či Kolomutech.²⁸⁴ K některým kandidátům byly vznášeny připomínky, pokud se ale nejednalo o závažné záležitosti, nevedly k pozastavení jejich kandidatury. Většinou se jednalo právě o připomínky ohledně přetížení funkcemi. Tato situace nastala u Bohumila Prokopa,²⁸⁵ pro hladší průběh voleb měla být záležitost projednána až po skončení voleb.²⁸⁶

Všechny tyto diskuze probíhající na půdě OV naznačují, že navrhovaní kandidáti byli předem vybráni a následně schváleni okresním výborem. Výběr kandidáta závisel na hodnocení jeho předchozí práce na vesnicích a v organizacích, jelikož na nich záleželo, zda stávající člen bude navržen znovu, nebo bude místo něj vybrán kandidát jiný. Tento závěr vystihuje zápis z diskuze, kde K. Dušek sděluje ostatním: *„Poněvadž my teď, soudruzi a soudružky, jestli jste se již dobře zamysleli nad organizačním zajištěním, teď budeme muset svolat komunisty z masových organizací a tam jim budou předány návrhy a soudruzi budou navrhovat NF teprve ty kandidáty, které my budeme mít připraveny. Uznáte, že my to zde musíme mít připraveno. Komunisté musí prosadit navrhované členy. Všechno musíme mít připraveno předem. Toto všechno by se mělo připravovat teprve po vyhlášení voleb. Ale strana musí být v čele kampaně, musí být vedoucí silou. Správně uplatnit vedoucí úlohu strany.“*²⁸⁷

---

²⁸² SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 386.

²⁸³ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 8. 3. 1957, Diskuze.

²⁸⁴ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 34, kart. 9, Zápisy ze schůzí byra, Zápis ze schůze byra 2. 4. 1957.

²⁸⁵ B. Prokop kandidoval na předsedu MNV v Brodčích.

²⁸⁶ *Tamtéž*. Zápis ze schůze byra 7. 5. 1957.

²⁸⁷ SOkA MB, f. OV KSČ MB, inv. č. 21, kart. 3, Zápisy ze schůzí pléna, Zápis ze schůze pléna 8. 3. 1957.

3.2. Den voleb

Volební den byl vyhlášován vládou a roku 1957 byl stanoven na 19. května. Zpráva o datu konání voleb se objevuje v zápise zasedání rady ONV až 25. dubna, o datu konání voleb voliči měli ale být informováni nejdéle 60 dní před samým volebním dnem.²⁸⁸ Volební místnosti měly být podle předchozí dobré zkušenosti otevřeny od sedmi do šesti hodin, ale byla možnost uzavřít je až v osm hodin, a to v místech kde žilo více jak 3000 obyvatel.²⁸⁹ Po celý den byl pro udržení klidného a důstojného průběhu voleb ustanoven zákaz prodeje a podávání alkoholických nápojů. Toto rozhodnutí platilo od půlnoci až do úplného skončení voleb, ale nevztahovalo se na prodej sedmi-, osmi-, a desetistupňového piva.²⁹⁰

Stejně jako při volbách v roce 1954 byli zvoleni kandidáti při získání nadpoloviční většiny hlasů. První schůze nově zvolené rady ONV se konala 30. května, byli na ni pozváni jak poslanci Národního shromáždění, tak i zástupci důležitých podniků.²⁹¹ Zahájena byla předsedou K. Havlíčkem seznámením s úkoly rady ONV a s jednacím řádem ONV. Členové byli informováni o chodu rady, zváni na schůze a celkově o jejich práci. Jedním z bodů zasedání bylo také stanovení doplňovacích voleb ve Zdětíně z důvodu přestěhování nově zvoleného člena.²⁹² Ustavující schůze se přesto v obci konala a doplňující volby bylo uloženo provést nejdéle do 16. června.²⁹³ Jiná situace nastala v obci Vinařice, kde musely být stanoveny opakovací volby.²⁹⁴

---

²⁸⁸ Pokud se nezměnily lhůty z roku 1954.

²⁸⁹ SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 386, Přípomínky k novelizaci zákona o volbách do NV.

²⁹⁰ *Tamtéž*, Prodej a podávání alkoholických nápojů v den voleb.

²⁹¹ SOkA MB, f. ONV MB, inv. č. 29, kn. č. 29, Zápisy z rady ONV, Zápis ze schůze rady 19. 5. 1957.

²⁹² *Tamtéž*, Zápis ze schůze rady 30. 5. 1957.

²⁹³ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 28. 5. 1957.

²⁹⁴ *Tamtéž*, Zápis ze schůze byra 23. 5. 1957.

4. SROVNÁNÍ VOLEB DO NV V LETECH 1954 A 1957

Nový zákon o národních výborech a volbách do nich znamenal poměrně velkou změnu. Nyní byla občanům dána pravomoc, díky které si mohli svobodně, demokraticky a tajně zvolit své zástupce v obci (okrese, či kraji), kteří měli několik let rozhodovat také o jejich životě. S touto větou by jistě souhlasila spousta tehdejších funkcionářů, kteří volby, ať už v roce 1954 nebo 1957, připravovali. Ať už by s ní souhlasili jen „naoko“, nebo v tuto formu demokracie opravdu věřili, byli součástí mechanismu, který dojem svobodných voleb vytvářel.

První volby do národních výborů v roce 1954 v mladoboleslavském okrese byly připravovány důkladně, rozhodně s větší důkladností, než volby v roce 1957. Důvod laxnějšího přístupu spatřuji v tom, že instituce a orgány již jednu zkušenost měly, navíc měly některé potřebné dokumenty již vypracované a byla nutná pouze jejich revize. Některé fáze příprav byly v roce 1957 upozaděny, jiné naopak dostaly na jednáních větší prostor. Před volbami v roce 1957 byla vydána novela volebního zákona, ta ovšem neznamovala příliš velké změny pro celkovou přípravu a proces voleb, jelikož nejpodstatnější změnou se stala změna počtu kandidátů a velikostí obvodů. Díky studiu archivních dokumentů je možné nejen obě období prostudovat a popsat, ale také srovnat, a to z několika hledisek. Nejprve je nutné ohodnotit stav a obsah archivních dokumentů, poté je možno přistoupit ke komparaci samotných voleb. Struktura této kapitoly bude sledovat přibližně stejné momenty příprav voleb v letech 1954 a 1957, které byly podrobně rozebrány v kapitolách předchozích, se zvýrazněním odlišností.

4.1. Obsahová analýza archivních pramenů

Ke studiu tématu bylo zapotřebí prostudovat dostupné prameny ze Státního okresního archivu v Mladé Boleslavi. Pro rok 1954 představovaly nejdůležitější pramennou základnu dokumenty fondu OV KSČ, konkrétně se jednalo o *Zápisy ze schůzí byra* a *Zápisy ze schůzí pléna*. Bohužel se v něm nenachází další dokumenty týkající se tématu, jako na příklad oběžníky či svodky, které by zjištěné informace ze schůzí doplňovaly. Zejména na zasedáních byra bylo téma voleb po sledované období poměrně často rozebíráno, na půdě byra se jednalo o zajištění voleb většinou po organizační stránce, řešily se seznamy kandidátů, voličské seznamy a v neposlední řadě také přehledy okrsků a obvodů. Z těchto zápisů vyplývá, že ve skutečnosti bylo byro OV KSČ vedoucí

složkou při utváření volebních procesů a vůbec bylo zásadní pro fungování ONV. Druhým nepostradatelným zdrojem informací pro studium roku 1954 se stal dle očekávání fond ONV Mladá Boleslav, kde byly využity nejen *Zápisy z rady*, které sloužily většinou jako doplnění či upřesnění zjištěných informací, ale také dokumenty pro politicko-organizační zabezpečení voleb. Jsou to na příklad *Volební pokyny*, které, ačkoliv nejsou k dispozici všechny, obsahují mnohá vysvětlení procesů, která se v zápisech ze schůzí nenacházejí. Ve stejném fondu se nachází také *Akční program ONV v Mladé Boleslavi*, sloužící jako volební program ONV v okrese. Díky jeho přesnému znění je možné si vytvořit lepší představu o fungování ONV a jeho zaměření. Pro studium nově vytvořených obvodů v okrese je vhodný přehled o obvodech, nacházející se ve složce společně se *Zápisy o sčítání hlasů*. Posledním pramenem pro volby v roce 1954 z tohoto kartonu je přehledná mapka obcí okresu, vytvořená pro volby do KNV.

Pro pokrytí roku 1957 bylo využito archivních dokumentů ze stejných fondů jako pro rok 1954, tedy OV KSČ a ONV MB. Pramenů z obou fondů je pro rok 1957 celkově méně a při bližším studiu je zřejmé, že i některé zápisy ze schůzí chybí. Opět ale zůstal zachován Programový plán ONV, který se vztahuje na volební období let 1957–1960. Je uložen také ve fondu ONV, tentokrát byl zařazen v knize obsahující zápisy ze schůzí rady.

Při srovnání archivních dokumentů z hlediska kvantity lze jednoznačně konstatovat, že rok 1954 je celkově rozsáhlejší a volební přípravy pokrývá ve větším rozsahu. Ohledně novelizace zákona o NV nalezneme zmínku pouze jednu v podobě volebního pokynu ONV určeného místním národním výborům, ale ani další materiály nejsou příliš obsáhlé. Pokud nalezneme nějaké usnesení týkající se voleb, není dále rozvedeno. Oproti roku 1954 se dokumenty jeví jako neuspořádané, často chybí strany či celé zápisy. Ovšem i přes tuto neuspořádanost fondu lze předpokládat, jak přípravy na volby probíhaly, je možné nalézt podobnosti i rozdíly. I tak je nutné si uvědomit, že pro rok 1957 jsou dostupné zápisy spíše obecnějšího rázu a nejsou detailněji rozvedeny tak, jako v roce 1954. Pro doplnění či upřesnění informací o přípravě a organizaci voleb i v roce 1957 je možné použít práce týkající se volebního tématu, konkrétně práci PhDr.

Tomáše Hradeckého, Ph.D., zpracovávající volby v Ústeckém kraji,²⁹⁵ či bakalářskou práci Mgr. Moniky Kabešové, týkající se voleb do národních výborů v Pardubicích.²⁹⁶

4.2. Rozdíly v organizaci přípravy voleb

Zatímco v roce 1954 byly OV i ONV poměrně často a detailně informovány o volebním zákoně a jeho znění, rok 1957 byl v tomto pohledu rozhodně slabší. Také celkové přípravy nebo alespoň zprávy o nich nejsou v roce 1957 tak časté.

Poměrně velké rozdíly lze pozorovat v přípravě na volby směrem k voličům. Agitace byla vyhodnocena v obou letech jako velmi důležitá pro „správný“ výsledek voleb. V obou letech se zakládala tzv. agitační střediska, která soustřeďovala agitační dvojice, určené k přesvědčování občanů. Na činnost agitačních dvojic se podle studovaných archivních dokumentů kladl v roce 1957 větší důraz, z dokumentů však nelze usoudit, zda tento důraz měl větší odezvu mezi voliči.

Dalším společným elementem byly diskuze, určené k seznamování voličů s novými zákony a posléze se samotnými kandidáty. Přestože se členové národních výborů i ostatní soustředili na tuto otázku v obou srovnávaných letech, můžeme pozorovat určité rozdíly. Prvním z nich je zaměření diskuzí. V roce 1954 začínaly výkladem zákonů o národních výborech a o volbách do nich, přičemž lidem měla být zdůrazňována demokratičnost voleb a také zrušení volební povinnosti. Některá agitační střediska, zejména v menších obcích, nebyla vůbec otevřena. V roce 1957 byly záznamy o besedách s voliči častější a podrobnější a dochovaly se přehledy o těchto akcích z prosince 1956, ledna a února 1957. Přes vícero zápisů o diskuzích se ale objevovala častější a větší kritika nepřipravenosti středisek i samotných agitátorů, u těch šlo zejména o jejich špatnou organizaci. Přestože se v roce 1954 objevuje seznam o agitátorech z jiných stran (konkrétně ČSL), před druhými volbami nejsou další dvě povolené strany skoro vůbec zmiňovány. V obou letech se ale pořadatelé debat potýkali se stejným problémem, a tím byla malá účast voličů.

---

²⁹⁵ HRADECKÝ, Tomáš, *Mechanismus přípravy voleb do národních výborů v 50. letech na příkladu Ústeckého kraje (srovnání let 1954 a 1957)*, České, slovenské a československé dějiny IX, Hradec Králové 2014, s. 89–112.

²⁹⁶ KABEŠOVÁ, Monika, *Mechanismus a realizace voleb do systému národních výborů v Pardubicích (srovnání let 1954 a 1957)*, Hradec Králové 2015.

V případě zřizování komisí nelze zaznamenat zásadní změny, pouze v četnosti projednávání, vysvětlování jejich složení a splňování zadaných termínů je patrné, že příprava na jejich ustanovení nebyla důsledná tak, jako v roce 1957.

Rozdíl se objevují při pohledu na sestavování kandidátních listin. Mechanismus jejich výběru byl sice stejný, tedy že kandidáti byli navrženi základními či masovými organizacemi a schvaloval je okresní výbor strany. Otázka kandidátů byla velmi častým tématem schůzí, a to zejména v roce 1957, kdy bylo toto téma otevřeno téměř na každé ze schůzí byra, pléna OV i rady ONV a navrhovaná jména se několikrát měnila. Počet kandidátů do ONV se neproměnil. V roce 1954 byla jména zaregistrována do stanovené lhůty, na rozdíl od roku 1957. V tomto roce se také častěji objevovaly zmínky o předchozím kádrovém hodnocení kandidátů. Důvodem pro to mohou být zkušenosti s prací jednotlivých kandidátů v minulém volebním období a potvrzení jejich kvalit.

Pro oba roky je příznačné, že ještě před volbami byla navržena rada ONV dle doporučených kandidátů. Návrh byl projednáván několikrát a kandidáti měněni, vždy byl ale odsouhlasen před samotnými volbami. Tento mechanismus, který by se dal nazvat spíše formálním schválením funkcionářů, jeví se tedy pro oboje volby jako totožný.

K uskutečnění voleb v roce 1954 bylo nutné zcela nově sestavit volební seznamy, stanovit volební obvody a okrsky, s čímž souviselo také zavedení volebních komisí. Zatímco v roce 1954 byly lhůty těchto kroků dodržovány, o tři roky později byly komise stanovovány živelněji i přesto (nebo proto), že stávající národní výbory měly k dispozici již seznamy minulé a bylo třeba je jen opravit a doplnit. Dokonce ještě 15. května nebyly seznamy hotové, ale k jejich uzavření, které bylo pro uskutečnění voleb nutné, došlo den před nimi, jak stanovoval zákon. V případě obvodů a okrsků však nastala situace opačná a s jejich vytvořením nebyly zaznamenány větší problémy, kdežto v roce 1954 měly s jejich sestavováním obtíže zejména místní národní výbory.

V prvních volbách do NV byl kladen velký důraz na dodržování stanovených počtů žen, bezpartijních a členů povolených politických stran. Ve volbách následujících se v mladoboleslavském okrese tento požadavek téměř neobjevuje. To má v zásadě dvě příčiny – první je ta, že funkcionáři měli již s tímto mechanismem zkušenosti a nebylo třeba kandidátky (ať již do komisí, či přímo návrhy kandidátů) upravovat. Druhou možností je prosté nedochování pramenů.

Pro každé volby byl stanoven volební program ONV. Oba programy se dochovaly, přičemž v roce 1954 byl nazván jako *Akční program ONV v Mladé Boleslavi*, pro rok 1957 se s programem setkáváme jako s *Programovým plánem ONV na volební období 1957–1960*. Mezi těmito dvěma texty jsou rozdíly poměrně velké. V roce 1954 byl akční plán spíše obecným přehledem oblastí a činností, ve kterých by chtěl ONV více zapracovat na zlepšení současného stavu. Oproti tomu je program z roku 1957 podrobnější a lépe strukturovaný, jelikož je rozdělen do šesti očíslovaných oddílů. Na začátku obsahuje kritický pohled ONV na svou vlastní práci v předešlém volebním období, v dalším oddíle podrobně rozpracovává úkoly pro rok 1957 dle jednotlivých úseků (např. úsek zemědělský, hospodářský, školský atd.). Tento oddíl uvádí podrobné a konkrétní informace. Oproti prvnímu plánu z roku 1954 zahrnuje navíc zavedení nového významného prvku, tzv. akce Z. Zavedení těchto akcí pro zvelebení vesnic či měst znamenalo snahu o větší zapojení občanů do plnění programových plánů, jelikož ti se na veřejných schůzích podíleli na rozhodování o tom, co bude v obci vybudováno či opraveno. Konkrétní akce byly navrhovány občany a zanášeny nejprve do programových plánů MNV. Další část je zaměřena na národohospodářské úkoly do roku 1960. Plán z roku 1957 je podrobnější, snaží se reagovat na hodnocení předchozího volebního období a evidentně se inspiruje také plány ostatních obcí, respektive místních národních výborů.

Velkým rozdílem v porovnání dokumentů je v přípravě voleb organizace samotného volebního dne, tj. 16. května 1954 a 19. května 1957. Dle studovaných archivních dokumentů lze alespoň částečně popsat bezprostřední dění před volebním dnem a v den voleb v roce 1954, jako jsou například *Radostný volební večer* či *tábory lidu*. Pro rok 1957 se ani v jednom ze studovaných fondů nenachází informace, která by hovořila o jakýchkoliv přípravách na volební den roku 1957. Z toho nelze usuzovat, že by předvolební akce neprobíhaly a volební den v roce 1957 by nebyl plánovitě organizován. Vzhledem k několika chybějícím zápisům se objevuje varianta, a to v podobě prostého nezachování dokumentace.

4.3. Rozdíly ve výsledcích voleb

Pro volby v roce 1954 a 1957 se nabízí srovnání jejich výsledků. Bohužel se celkové výsledky voleb ve zkoumaných fondech nenacházejí. Jelikož se dochovaly zápisy o hlasování z obou let, bylo možné se pokusit výsledky zjistit, ovšem zápisy

neobsahovaly všechny obvody a okrsky. Proto jsem se zaměřila na výběr určitých částí okresu.

Nejprve jsem sestavila tabulky o výsledcích voleb do ONV v Mladé Boleslavi v roce 1954 i 1957. Tabulka sestává ze tří údajů – celkového počtu voličů, počtu voličů, kteří hlasovali a hlasů pro kandidáta. Pro umožnění srovnání zkoumaných let byly do tabulky zařazeny procentuální výsledky účasti voličů a platných hlasů. Na první pohled je patrné, že účast ve volbách se v roce 1957 oproti roku 1954 příliš neproměnila, a to i přes některé chybějící údaje z roku 1957, způsobené nedochovanými zápisy o hlasování.

Kromě okresního města byly pro posouzení vybrány dvě menší zemědělské obce, kde se navíc při přípravě voleb objevily složitosti. První posuzovanou obcí se staly Jiřice, které patřily do volebního obvodu Benátek nad Jizerou. Jako druhá obec byl zvolen Zdětín, kde bylo v roce 1954 odmítáno sestavení kandidátky do MNV. Účast voličů byla v obou letech velmi vysoká, vždy přes 99 procent a v Jiřicích dokonce k volbám dorazily navíc 4 osoby s voličským průkazem. Počet platných hlasů pro volbu do ONV v roce 1954 byl při srovnání výsledků oproti Mladé Boleslavi nízký, vždy ale překračoval nadpoloviční většinu, a tak byli oba kandidáti úspěšně zvoleni. V roce 1957 přišla v Jiřicích i Zdětíně k volbám opět většina obyvatel a je možné pozorovat rapidní vzrůst odevzdaných a platných hlasovacích lístků. Toto porovnání podporuje domněnku, že v roce 1957 byla větší pozornost ve sledovaných oblastech věnována agitační práci.

ZÁVĚR

V této diplomové práci jsem zkoumala mechanismus přípravy a realizace procesu voleb do národních výborů v okrese Mladá Boleslav v letech 1954 a 1957. V úvodní kapitole jsem popsala vznik a vývoj národních výborů od počátku po jejich zrušení. Největší část práce, obsažená v druhém a třetím tematickém celku, je věnována nejprve analýze roku 1954, a poté 1957, kdy jsem pomocí kritického rozboru dostupných pramenů z fondů OV KSČ MB a ONV MB sledovala jednotlivé kroky v přípravě voleb. Jelikož bylo mé zkoumání ohraničeno okresem Mladá Boleslav, stěžejními se pro výzkum staly volby do Okresního národního výboru. Pro celkové dokreslení kompetencí a procesů příprav jsem se nevyhýbala ani zmíenkám o volbách do nižších i vyšších stupňů národních výborů.

Padesátá léta byla vybrána z důvodu prvních voleb po vydání nových zákonů o NV v roce 1954. Druhý rok vybízí k porovnání zejména z toho důvodu, že volby proběhly takřka za nezměněných postupů jako při prvních volbách. V roce 1960 byly provedeny změny na krajské i okresní úrovni, Mladá Boleslav tak byla vyňata z Pražského kraje. Současně byl mladoboleslavský okres rozšířen o Mnichovohradištsko, čímž se proměnil celkový ráz okresu. Případné porovnání s dalšími lety by tudíž vyžadovalo rozsáhlejší pramenný výzkum a jiné metodologické uchopení.

Kapitoly zkoumající roky 1954 a 1957 byly vypracovány stejným postupem, který bylo možné vhodně komparovat. Soustředila jsem se na jednotlivé předvolební procesy, přes agitaci, stanovování komisí, obvodů a okrsků, po výběr a schvalování kandidátů. Takto byla umožněna komparace obou let, která je uvedena v posledním celku této práce. V roce 1954 se konaly první volby do národních výborů. Na základě analýzy dostupných pramenů je zřejmé, že toto prvenství znamenalo nutnost pečlivé přípravy, která se týkala zejména zajištění seznamů voličů, zřízení obvodů, okrsků a volebních komisí.

Ve volbách pro následující volební období, v roce 1957, byly již právní základy a postupy volebního procesu dány a členové národních výborů a komisí se tak mohli vedle administrativních příprav více soustředit na další složky – zejména agitaci a výběr kandidátů. Mnohem více prostoru tak v roce 1957 dostalo pořádání besed s voliči a zřizování agitačních středisek. Častým tématem na schůzích ONV i OV KSČ se stalo projednávání kandidátů budoucího národního výboru. Možnost znovu kandidovat na pozici v národním výboru znamenala nutnost zhodnotit a posoudit práci dosavadních

funkcionářů, zda jsou na opětovnou kandidaturu vhodní. V roce 1957 se hodnotili jak jednotliví kandidáti, tak celková práce národních výborů za uplynulé volební období. Dochování akčních plánů ze zkoumaných let umožnilo rovněž jejich srovnání. Program z roku 1957 byl evidentně připraven s větší důkladností a pozorností, zahrnoval mnohem konkrétnější úkoly, a také jednu novinku – akce Z. Tato skutečnost potvrzuje, že v roce 1957 se národní výbory zaměřovaly větší měrou na občany a odrážely více jejich názory a potřeby, snažily se je zapojovat do dění v místě jejich bydliště.

Při studiu tématu byly, jak již bylo řečeno, využity původní archivní materiály. Pro vytvoření obrazu o tématu jsem je považovala ve své práci za potřebné popsat a zejména porovnat. K tématu voleb se v roce 1954 v archivních fondech nachází obecně více zápisů a dokumentů. Rok 1957 je celkově do co množství materiálů užší, i tak ale je možné vysledovat a zrekonstruovat základní linii příprav. V některých případech jsou informace kusé či úplně chybí, tyto mezery mi ovšem umožnily hlubší studium dokumentů, které k dispozici byly. V obou využitých fondech nelze dohledat oběžníky či další instrukce k přípravě a provádění voleb. Přitom rozhodně nemohu vyslovit závěr, že v roce 1957 byly některé postupy naprosto opomenuty. Vzhledem k předchozím zkušenostem z roku 1954 spíše nebylo jejich projednávání v rozsahu obdobném jako u předchozích voleb považováno za nezbytně nutné.

Tato práce nabízí další rozšíření a využití, a to v několika rovinách. Už zaměření na úroveň okresního národního výboru otevírá variantu rozšíření tématu směrem k vyšším, ale i nižším složkám národních výborů. K tomuto účelu by bylo nutné využít dalších fondů jednotlivých zkoumaných národních výborů. Následující rovinou je pojetí voleb v okrese z pohledu KNV, jehož vypracování by doplnilo některé procesy a utvořilo tak ještě celistvější náhled na toto téma. Jelikož již existují podobné práce zaměřující se na Pardubicko a Ústecko, tento fenomén by mohl srovnávat volební přípravy mezi různými kraji. Vzhledem k zapojení masových organizací do volebních příprav by se další výzkum mohl zaměřit na jejich úkoly spojené zejména s agitací. Ke zpracování takového tématu je možné využít fondy několika těchto organizací ve Státním okresním archivu v Mladé Boleslavi. Těmi jsou na příklad OV Svazarm Mladá Boleslav, OV fond Československého svazu mládeže. Dále lze využít fondů organizací, jakým byl Československý červený kříž či Český svaz žen. Pro rozšíření tématu a zejména poskytnutí náhledu na problematiku z jiného úhlu pohledu by bylo možné reflektovat

stranický či regionální tisk. Pro okres Mladá Boleslav se jedná zejména o dvě periodika
– časopis pro zaměstnance AZNP Ventil a Novou vesnici, kterou vydávala rada ONV.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

Prameny

Státní okresní archiv Mladá Boleslav, fond OAV NF

Státní okresní archiv Mladá Boleslav, fond ONV MB

Státní okresní archiv Mladá Boleslav, fond OV KSČ MB

Literatura

BÍLÝ, Matěj, „*Jestli jsi to myslel upřímně, půjdeš dělat, co strana potřebuje*“, *Stabilizace regionálních elit KSČ v letech 1953–1956 ve vybraných krajích a okresech*, Paměť a dějiny, roč. 11, č. 4, 2016, s. 39–54.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost*, Praha 2007.

HRADECKÝ, Tomáš, *Mechanismus přípravy voleb do národních výborů v 50. letech na příkladu Ústeckého kraje (srovnání let 1954 a 1957)*, České, slovenské a československé dějiny IX, Hradec Králové 2014, s. 89–112.

KABEŠOVÁ, Monika, *Mechanismus a realizace voleb do systému národních výborů v Pardubicích (srovnání let 1954 a 1957)*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové 2015.

KAPLAN, Karel, *Národní fronta 1948–1960*, Praha 2012.

SIKORA, Stanislav, *Rekonštrukcia orgánov územnej správy na Slovensku podľa výsledkov parlamentných volieb roku 1946*, in: *Prvé povojnové voľby v strednej a juhovýchodnej Európe*, edd. M. Barnovský – E. Ivaničková, Bratislava 1998, s. 100–110.

VÍLÍMEK, Tomáš, *Všichni komunisté do ureň!: volby v Československu v letech 1971 – 1989 jako společenský, politický a státněbezpečnostní fenomén*, Praha 2016.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Tabulka znázorňující hlasování voličů pro volby do ONV v Mladé Boleslavi v roce 1954

Příloha B – Tabulka znázorňující hlasování voličů pro volby do ONV v Mladé Boleslavi v roce 1957

Příloha C – Tabulky znázorňující hlasování voličů v Jiřicích a Zdětíně

Příloha D – Zápis o registraci kandidáta

Příloha E – Mapka okresu Mladá Boleslav znázorňující obvody do KNV

Příloha F – Pozvánka na veřejnou schůzi občanů v roce 1954

Příloha G – Zápis o sčítání hlasů

Příloha H – Vyhláška pro volby do NV pro rok 1954

Příloha CH – Vyhláška pro volby do NV v roce 1957

Příloha I – Zápis o registraci kandidáta

Příloha J – Vyhláška o stanovení volebních obvodů pro volby do ONV v Mladé Boleslavi v roce 1957

PŘÍLOHY

Příloha A – Tabulka znázorňující hlasování voličů pro volby do ONV v Mladé Boleslavi v roce 1954

Číslo obvodu	Celkem hlasů	Odevzdaných hlasů	Platných hlasů	% platných hlasů	% účasti
1	678	677	493	72,82	99,85
2	617	607	559	92,09	98,37
3	747	739	701	94,85	98,92
4	778	766	655	85,5	98,45
5	755	744	495	66,53	98,54
6	405	402	338	84,07	99,25
7	521	523	441	84,32	100,38
8	689	702	619	88,17	101,88
9	671	668	508	76,04	98,52
10	572	584	423	72,43	102,09
11	778	769	663	86,21	98,84
12	647	639	512	80,12	98,76
13	623	623	448	71,9	100
14	799	787	708	89,96	98,49
15	793	781	594	75,76	98,48
16	716	718	516	71,86	100,27
17	907	901	801	88,9	99,33
18	800	783	559	71,39	97,87
19	699	685	560	81,75	97,99
20	686	669	581	86,84	97,52
21	722	784	693	88,39	108,58
22	755	750	675	90	99,33
23	826	805	723	89,81	97,45

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 877, kart. 279.

Příloha B – Tabulka znázorňující hlasování voličů pro volby do ONV v Mladé Boleslavi v roce 1957

Číslo obvodu	Celkem hlasů	Odevzdaných hlasů	Platných hlasů	% platných hlasů	% účasti
37	840	825	824	99,87	98,21
38	576	571	565	98,94	99,13
39	742	736	718	97,55	99,12
40	534	529	525	99,24	99,06
41	778	778	752	96,65	100
42	765	760	758	99,73	99,3
43	-	-	-	-	-
44	759	739	734	99,32	97,36
45	770	760	757	99,6	98,7
46	-	-	-	-	-
47	-	-	-	-	-
48	838	825	801	97,09	98,44
49	-	-	-	-	-
50	590	582	581	99,82	98,64
51	524	521	519	99,61	99,42
52	753	730	721	98,76	96,94
53	798	787	782	99,36	98,62
54	784	773	771	99,74	98,59
55	-	-	-	-	-
56	625	615	602	97,88	98,4
57	966	940	948	100,85	97,3
58	763	738	727	98,5	96,72
59	-	-	-	-	-

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 387.

Příloha C – Tabulky znázorňující hlasování voličů v Jiřicích a Zdětíně

JIŘICE	1954	1957
Celkem hlasů	108	119
Odevzdaných hlasů	107	115
Platných hlasů	71	94
% platných hlasů	66,35	81,74
% účasti	99,07	96,63

ZDĚTÍN	1954	1957
Celkem hlasů	615	416
Odevzdaných hlasů	619	414
Platných hlasů	476	410
% platných hlasů	76,89	99,03
% účasti	100,65	99,51

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 877, kart. 279 a SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 387.

Příloha D – Zápis o registraci kandidáta

*Okresní komise nář. fronty
Mladá Boleslav*

Zn.: *III - 204.3 - 1954* (Označení orgánu NF) Dne *15. IV. 1954*

PŘIHLÁŠKA KANDIDÁTA K REGISTRACI

Předseda obvodní volební komise
volebního obvodu č. *2*
pro volbu do *okresního* národního výboru
v *Ml. Boleslavi*

Příl.: 1 (prohlášení kandidáta).

Podle § 56 zákona o volbách do národních výborů navrhuje, aby jako kandidát Národní fronty na člena národního výboru ve volebním obvodu č. *2* pro volbu do *okresního* národního výboru v *Ml. Boleslavi* byl zaregistrován *MUDr. Karel Zámba* věk *30* roků, bytem v *Ml. Boleslavi* ul. *Boživojovská* č. *480/III* *Nancuro* zaměstnáním *ředitel OÚNZ*, politická příslušnost *KSC* který prokázal svou totožnost a svá osobní data občanským průkazem a svou politickou příslušnost *legitimace*.

Současně prohlašujeme, že jmenovaný nebyl navržen za kandidáta pro jiný volební obvod téhož národního výboru a že nám nejsou známy ani jiné okolnosti, které by byly překážkou pro jeho registraci ve vašem volebním obvodu.

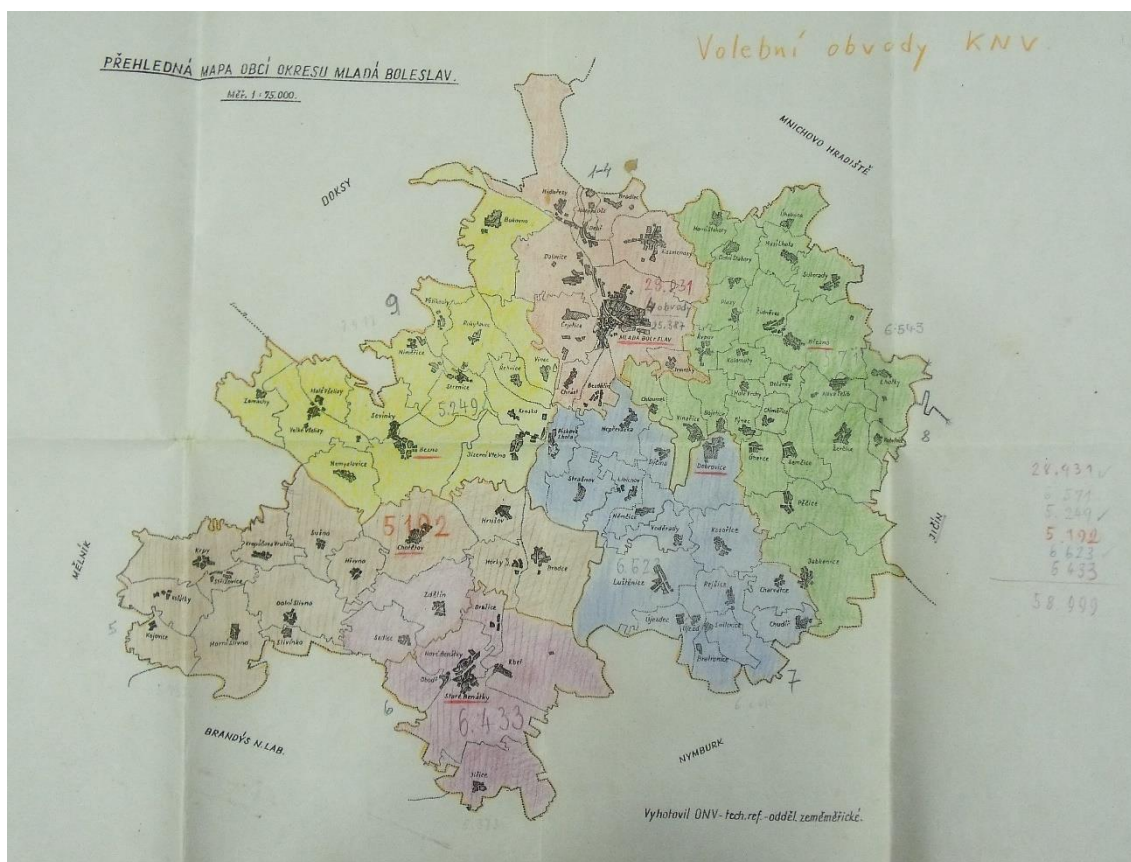
Prohlášení kandidáta o tom, že souhlasí se svou kandidaturou ve vašem volebním obvodu, připojujeme.

[Signature]

En 01 — 2835-54.
Tisk. č. V/2.

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 877, kart. 279.

Příloha E – Mapka okresu Mladá Boleslav znázorňující obvody do KNV

Zdroj: SokA Mladá Boleslav, f. ONV, inv. č. 877, kart.279.

Příloha F – Pozvánka na veřejnou schůzi občanů v roce 1954

Místní národní výbor v **svolává**

VEŘEJNOU SCHŮZI OBČANSTVA

k všenárodní diskusi

k návrhům zákonů o národních výborech

Schůze se bude konati dne _____ v 19:30 hod. v hostinci u _____

V lidově demokratických státech vyjadřují zákony vůli pracujícího lidu —
v kapitalistických státech jsou namířeny proti pracujícímu lidu!

Přijďte všichni, abyste svými připomínkami pomohli zlepšit práci národních výborů!

Středoboká tiskárny, nřt. podnik, střed Ml. Boleslav

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, kart. 45, Soudobá dokumentace, r. 1954.

Příloha G – Zápis o sčítání hlasů

Obvodní volební komise

Volební obvod č. 57

volebního obvodu č. 57

pro volby do okresního

Vyplní se dvojmo.

národního výboru v Ml. Boleslavi

Zápis o sčítání hlasů

sestavený obvodní volební komisí volebního obvodu č. 57

pro volby do okresního národního výboru v Ml. Boleslavi

konané dne 19. května 1957.

Přítomni: předseda komise

ing. Frant. Příbyl

náměstek předsedy

Ant. Kuba

tajemník komise

Jaroslav Dumek

členové komise

Lucmila Hálová

Karel Šule

Předseda komise zjišťuje, že z celkového počtu členů komise

6

je přítomno

5 členů, t. j. nadpoloviční většina, a že komise se proto ve smyslu § 81 zákona o volbách do národních výborů může platně usnášet.

V místnosti, kde obvodní volební komise prováděla sčítání hlasů, byli při sčítání kromě členů komise přítomni tito zvláště k tomu zmocnění zástupci organizací pracujících a tisku.

ZA

ZA

ZA

ZA

Podle zápisu o registraci ze dne 19. dubna 57 byli v tomto volebním obvodu zaregistrováni tito kandidáti Národní fronty:

T 13

	jméno	příjmení	věk	bydliště
1.	Josef	Touša	52	Ml. Boleslav, Na Mincí 268
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				

Obvodní volební komise na základě zápisů o hlasování, dodaných okrskovými volebními komisemi, zjišťuje, že počet volebních okrsků, v nichž se do volebního obvodu volilo, jest 5
a že počet okrskových volebních komisí, které dodaly zápisy o hlasování, jest 5

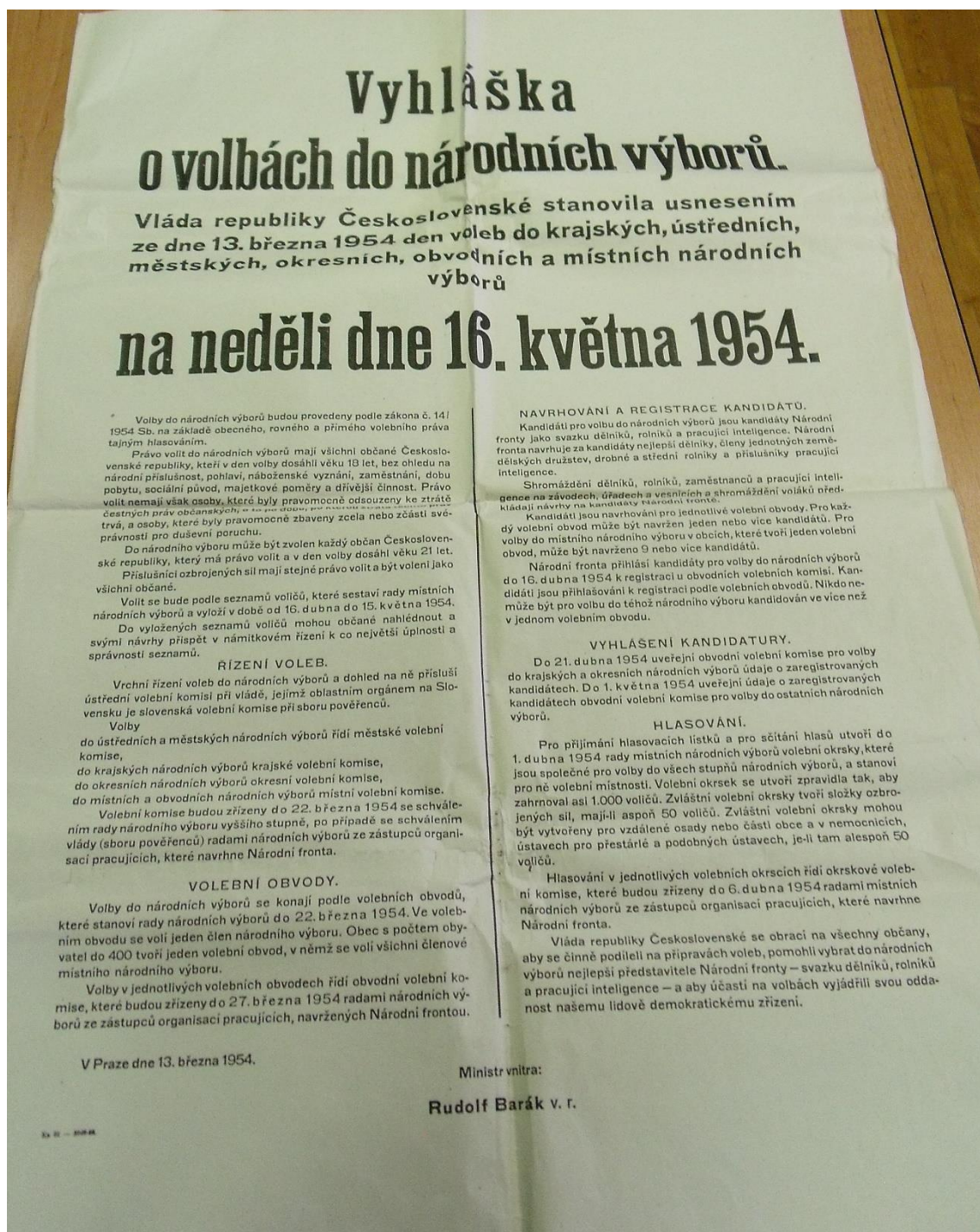
Dále obvodní volební komise zjišťuje:

1. celkový počet voličů zapsaných ve volebním obvodu do seznamu voličů	<u>763</u>
2. počet voličů, kterým byly vydány hlasovací lístky	<u>744</u>
3. počet voličů, kteří se zúčastnili hlasování	<u>738</u>
4. počet hlasovacích lístků, které byly uznány za neplatné	<u>11</u>
5. počet hlasovacích lístků, které byly uznány za platné	<u>727</u>
6. počet hlasovacích lístků, uznávaných za platné, v nichž byla škrtnuta jména a příjmení všech kandidátů	<u>/</u>
7. počet hlasů odevzdaných	<u>/</u>

	jméno a příjmení	počet hlasů
1. pro kandidáta	Josefa Toušu	<u>727</u>
2. pro kandidáta		
3. pro kandidáta		
4. pro kandidáta		
5. pro kandidáta		
6. pro kandidáta		
7. pro kandidáta		
8. pro kandidáta		
9. pro kandidáta		
10. pro kandidáta		
11. pro kandidáta		
12. pro kandidáta		

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 387.

Příloha H – Vyhláška pro volby do NV pro rok 1954

Vyhláška o volbách do národních výborů.

Vláda republiky Československé stanovila usnesením
ze dne 13. března 1954 den voleb do krajských, ústředních,
městských, okresních, obvodních a místních národních
výborů

na neděli dne 16. května 1954.

Volby do národních výborů budou provedeny podle zákona č. 141/1954 Sb. na základě obecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním.

Právo volit do národních výborů mají všichni občané Československé republiky, kteří v den volby dosáhlí věku 18 let, bez ohledu na národní příslušnost, pohlaví, náboženské vyznání, zaměstnání, dobu pobytu, sociální původ, majetkové poměry a dřívější činnost. Právo volit nemají však osoby, které byly pravomocně odsouzeny ke ztrátě čestných práv občanskoprávních, a osoby, které byly pravomocně zbaveny zcela nebo zčásti svéprávnosti pro duševní poruchu.

Do národního výboru může být zvolen každý občan Československé republiky, který má právo volit a v den volby dosáhl věku 21 let. Příslušníci ozbrojených sil mají stejné právo volit a být voleni jako všichni občané.

Volit se bude podle seznamů voličů, které sestaví rady místních národních výborů a vyloží v době od 16. dubna do 15. května 1954. Do vyložených seznamů voličů mohou občané nahlédnout a svými návrhy přispět v námitkovém řízení k co největší úplnosti a správnosti seznamů.

RÍZENÍ VOLEB.

Vrchní řízení voleb do národních výborů a dohled na ně přísluší ústřední volební komisi při vládě, jejímž oblastním orgánem na Slovensku je slovenská volební komise při sboru pověřenců.

Volby do ústředních a městských národních výborů řídí městské volební komise, do krajských národních výborů krajské volební komise, do okresních národních výborů okresní volební komise, do místních a obvodních národních výborů místní volební komise.

Volební komise budou zřízeny do 22. března 1954 se schválením rady národního výboru vyššího stupně, po případě se schválením vlády (sboru pověřenců) radami národních výborů ze zástupců organizačních pracujících, které navrhne Národní fronta.

VOLEBNÍ OBLVODY.

Volby do národních výborů se konají podle volebních obvodů, které stanoví rady národních výborů do 22. března 1954. Ve volebním obvodu se volí jeden člen národního výboru. Obec s počtem obyvatel do 400 tvoří jeden volební obvod, v němž se volí všichni členové místního národního výboru.

Volby v jednotlivých volebních obvodech řídí obvodní volební komise, které budou zřízeny do 27. března 1954 radami národních výborů ze zástupců organizačních pracujících, navržených Národní frontou.

V Praze dne 13. března 1954.

Ministr vnitra:

Rudolf Barák v. r.

NAVHOVÁNÍ A REGISTRACE KANDIDÁTŮ.

Kandidáti pro volbu do národních výborů jsou kandidáty Národní fronty jako svazku dělníků, rolníků a pracujících inteligence. Národní fronta navrhuje za kandidáty nejlepší dělníky, členy jednotných zemědělských družstev, drobné a střední rolníky a příslušníky pracujících inteligence.

Shromáždění dělníků, rolníků, zaměstnanců a pracujících inteligence na závodech, dířadtech a vesních a shromáždění voláků předkládají návrhy na kandidáty Národní frontě.

Kandidáti jsou navrhováni pro jednotlivé volební obvody. Pro každý volební obvod může být navržen jeden nebo více kandidátů. Pro volby do místního národního výboru v obcích, které tvoří jeden volební obvod, může být navrženo 9 nebo více kandidátů.

Národní fronta přihlásí kandidáty pro volby do národních výborů do 16. dubna 1954 k registraci u obvodních volebních komisí. Kandidáti jsou přihlašováni k registraci podle volebních obvodů. Nikdo nemůže být pro volbu do téhož národního výboru kandidován ve více než v jednom volebním obvodu.

VYHLÁŠENÍ KANDIDATURY.

Do 21. dubna 1954 uveřejní obvodní volební komise pro volby do krajských a okresních národních výborů údaje o zaregistrovaných kandidátech. Do 1. května 1954 uveřejní údaje o zaregistrovaných kandidátech obvodní volební komise pro volby do ostatních národních výborů.

HLASOVÁNÍ.

Pro přijímání hlasovacích lístků a pro sčítání hlasů vytvoří do 1. dubna 1954 rady místních národních výborů volební okrsky, které jsou společné pro volby do všech stupňů národních výborů, a stanoví pro ně volební místnosti. Volební okrsek se vytvoří zpravidla tak, aby zahrnoval asi 1.000 voličů. Zvláštní volební okrsky tvoří složky ozbrojených sil, majlí aspoň 50 voličů. Zvláštní volební okrsky mohou být vytvořeny pro vzdálené osady nebo části obce a v nemocnicích, ústavech pro přestárlé a podobných ústavech, je-li tam alespoň 50 voličů.

Hlasování v jednotlivých volebních okrscích řídí okrskové volební komise, které budou zřízeny do 6. dubna 1954 radami místních národních výborů ze zástupců organizačních pracujících, které navrhne Národní fronta.

Vláda republiky Československé se obrací na všechny občany, aby se činně podíleli na přípravách voleb, pomohli vybrat do národních výborů nejlepší představitele Národní fronty – svazku dělníků, rolníků a pracujících inteligence – a aby účasti na volbách vyjádřili svou oddanost našemu lidově demokratickému zřízení.

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, kart. 45, Soudobá dokumentace, r. 1954.

Příloha CH – Vyhláška pro volby do NV v roce 1957

VYHLÁŠKA O VOLBÁCH do národních výborů

Vláda republiky Československé stanovila den voleb do krajských, ústředních, městských, okresních, obvodních a místních národních výborů na neděli dne 19. května 1957

Volby budou provedeny podle zákona o volbách do národních výborů na základě obecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním.

Právo volit do národních výborů mají všichni občané Československé republiky, kteří v den volby dosáhli věku 18 let, bez ohledu na národní příslušnost, pohlaví, náboženské vyznání, zaměstnání, dobu pobytu, sociální původ, majetkové poměry a dřívější činnost. Právo volit nemají však osoby, které byly pravomocně odsouzeny ke ztrátě práva volebního nebo ke ztrátě všech čestných práv občanských, a to po dobu, po kterou ztráta těchto práv trvá, a osoby, které byly pravomocně zbaveny zcela, nebo zčásti svéprávnosti pro duševní potuchu.

Do národního výboru může být zvolen každý občan Československé republiky, který má právo volit a v den volby dosáhl věku 21 let.

Příslušníci ozbrojených sil mají stejné právo volit a být voleni jako všichni občané. Volit se bude podle seznamů voličů, které sestaví rady místních národních výborů a vyloží v době od 19. dubna do 18. května 1957.

Do vyložených seznamů voličů mohou občané nahlédnout a překontrolovat, zda jsou správně sami i ostatní voliči zapsáni.

Řízení voleb

Celostátní řízení voleb do národních výborů a dohled na ně přísluší ústřední volební komisi při vládě, jež má oblastním orgánem na Slovensku je slovenská volební komise při sboru pověřenců.

Volby do ústředních a městských národních výborů řídí městské volební komise, do krajských národních výborů krajské volební komise, do okresních národních výborů okresní volební komise, do místních a obvodních národních výborů místní volební komise.

Tyto volební komise budou zřízeny radami národních výborů do 25. března 1957 se schválením rady národního výboru vyššího stupně, po případě se schválením vlády (sboru pověřenců) ze zástupců organizací pracujících, které navrhne Národní fronta.

Volební obvody

Volby do národních výborů se konají podle volebních obvodů, jejichž seznam uveřejní rady národních výborů do 25. března 1957. Ve volebním obvodu se volí jeden člen národního výboru. Obec s počtem obyvatel do 400 tvoří jeden volební obvod, v němž se

volí podle určení okresního národního výboru 9 nebo 11 členů místního národního výboru.

Volby v jednotlivých volebních obvodech řídí obvodní volební komise, které budou zřízeny do 30. března 1957 radami národních výborů ze zástupců organizací pracujících navržených Národní frontou.

Navrhování a registrace kandidátů

Kandidáti pro volbu do národních výborů jsou kandidáty Národní fronty, která navrhuje za kandidáty nejlepší dělníky, členy jednotných zemědělských družstev, drobné a střední rolníky a příslušníky pracující inteligence.

Shromáždění dělníků, rolníků a pracující inteligence na závodech, úřadech a vesnicích a shromáždění vojáků předkládají návrhy na kandidáty Národní fronty.

Kandidáti jsou navrhováni pro jednotlivé volební obvody.

Národní fronta přihlásí kandidáty pro volby do národních výborů do 19. dubna 1957 k registraci u obvodních volebních komisí. Kandidáti jsou přihlašováni k registraci podle volebních obvodů. Nikdo nemůže být pro volbu do téhož národního výboru kandidován ve více než v jednom volebním obvodu.

Vyhlášení kandidatury

Do 24. dubna 1957 uveřejní obvodní volební komise pro volby do krajských a okresních národních výborů údaje o zaregistrovaných kandidátech. Do 4. května 1957 uveřejní údaje o zaregistrovaných kandidátech obvodní volební komise pro volby do ostatních národních výborů.

Hlasování

Pro přijímání hlasovacích lístků a pro sčítání hlasů vytvoří do 4. dubna 1957 rady místních národních výborů volební okrsky, které jsou společně pro volby do národních výborů všech stupňů, a stanoví pro ně volební místnosti. Volební okrsek se vytvoří zpravidla tak, aby zahrnoval asi 1.000 voličů. Zvláštní volební okrsky tvoří složky ozbrojených sil, mají-li aspoň 50 voličů. Zvláštní volební okrsky mohou být vytvořeny pro vzdálené osady nebo části obce a v nemocnicích, ústavech pro přestálé a podobných ústavech, je-li tam alespoň 50 voličů.

Hlasování v jednotlivých volebních okrscích řídí okrskové volební komise, které budou zřízeny do 9. dubna 1957 radami místních národních výborů ze zástupců organizací pracujících, které navrhne Národní fronta.

Opatření prováděná na základě usnesení celostátní konference Komunistické strany Československa, která byla přijata se souhlasem všemi složkami Národní fronty, podstatně zvyšují pravomoc a odpovědnost národních výborů. Vláda Národní fronty se proto obrací na všechny občany s výzvou, aby se podíleli činně na přípravě letošních voleb do národních výborů, pomohli vybrat za členy národních výborů nejlepší představitele z řad dělníků, rolníků a pracující inteligence a tak ještě více utužili spojení národních výborů s lidem. Vláda je přesvědčena, že občané svou účastí na volbách vyjádří svou oddanost našemu lidově demokratickému zřízení, které zabezpečuje, aby se co nejvíce občanů tvořivou prací účastnilo na řízení státu a socialistické výstavbě naší vlasti.

V Praze dne 16. března 1957.

Ministr vnitra:
RUDOLF BARÁK v. r.

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, f. ONV MB, inv. č. 1093, kart. 387.

Příloha I – Zápis o registraci kandidáta

ZÁPIS

obvodní volební komise volebního obvodu č. 3
 pro volby do Okresního národního výboru v M. Boleslaví
 o registraci kandidáta,
 sepsaný dne 15 dubna 1954.

Schůze obvodní volební komise se účastnili:
 předseda komise Maliuonky Jan
 náměstek předsedy komise _____
 tajemník komise _____
 a tito členové komise Novák Rudolf
Průvoklavá Křiževa

Předseda obvodní volební komise po zjištění, že komise je schopná se usnášet, sděluje, že — komise
 Národní fronty zřízená u Okresního národního výboru v M. Boleslaví
 místní volební komise v _____ přihlásila podle ustanovení
 § 56 zákona o volbách do národních výborů jako kandidáta Národní fronty na člena Okresního
 národního výboru v M. Boleslaví pro volební obvod č. 3. k registraci
Eliska Čepelková
 (jméno a příjmení)

Obvodní volební komise z podané přihlášky zjišťuje, že osobní data navrženého kandidáta byla do
 přihlášky zapsána podle dokladů a že tento kandidát je navržen na člena národního výboru v plném souladu
 s předpisy zákona o volbách do národních výborů, zejména že je volitelný do národního výboru, že byl
 přihlášen k registraci příslušným orgánem Národní fronty, že není přihlášen k registraci pro jiný volební obvod
 do téhož národního výboru a že vyslovil písemně souhlas se svou kandidaturou pro tento volební obvod.

Vzhledem k tomu rozhodla obvodní volební komise podle ustanovení § 57 zákona o volbách do
 národních výborů, že Čepelková Eliska, věk 28 roků, bytem
 v M. Boleslaví, ul. Radčluní, č. 68, zaměst-
 nání domácnost, polit. organizovaný(á) K.S.C., se registruje pro volby do národních
 výborů, které se budou konat dne 16. 4. 1954, jako kandidát Národní fronty na člena
Okresního národního výboru v M. Boleslaví pro volební obvod č. 3.

že jmenovaný kandidát bude zapsán do hlasovacího lístku uvedeného volebního obvodu
 a že jeho kandidatura bude ve volebním obvodu uveřejněna tak, aby se stala všeobecně známou.

Tento zápis se vyhotovuje ve dvou stejnopisech: jeden stejnopis se zašle v zapečetěné obálce zvláštním
 poslem krajské — okresní — městské — místní volební komisi v M. Boleslaví, druhý stejnopis
 se odevzdá po volbách do úschovy radě Okres. národního výboru v M. Boleslaví.

Předseda komise: Maliuonky Jan
 Náměstek předsedy komise: _____
 Tajemník komise: _____

Členové komise: Novák Rudolf
Průvoklavá Křiževa

ČERÁČE 01-4853

Tisk. č. V 4

Zdroj: SOkA Mladá Boleslav, f. ONV, inv. č. 877, kart. 279.

